

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2

นายโชคชัย แสงสว่าง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**The Management of the Student Help– Care System of Secondary Schools under
the Office of Kalasin Educational Service Area 2**

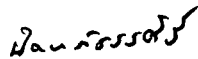
Mr. Chokchai Sangsawang

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Educational Administration
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2009

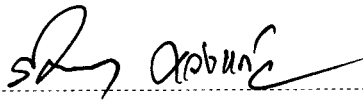
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2
ชื่อและนามสกุล นายโชคชัย แสงสว่าง
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา ภััสสรศิริ

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา ภััสสรศิริ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. รัตนา ดวงแก้ว)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

เรื่องการศึกษาค้นคว้าอิสระ การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2

ผู้ศึกษา นายโชคชัย แสงสว่าง ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (แขนงวิชาการบริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา ภัสสรศิริ ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ (3) ศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร 30 คน และครู 176 คน รวม 206 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยง .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (2) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนดังกล่าว โดยภาพรวมผู้บริหาร และครูมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ ด้านการวางระบบและแผนการบริหารงาน และด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงานและประชาสัมพันธ์ โดยคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครูทุกด้าน ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (3) ปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูมีความเหมือนกัน ปัญหาสำคัญได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ การกำหนดมาตรฐานงานไม่ครอบคลุมและสูงเกินไป ขาดการวางระบบงาน ขาดการติดตามและนิเทศงาน สำหรับข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงาน ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วมในการวางมาตรฐาน การวางระบบงาน และการนิเทศติดตามงาน

คำสำคัญ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ภัสสรศิริ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษาตลอดจนข้อเสนอแนะ
และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 ท่าน คือ ผู้อำนวยการคำปุ่น ภูเงิน
ผู้อำนวยการธีระ ลูกอินทร์ และคุณครูกนกอร พิมพ์ภูธร ที่กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำในการ
แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งผู้บริหาร ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษากาสินธุ์ เขต 2 ทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นอกจากนี้ ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุน บุคคลในครอบครัวที่ให้อำนาจใจ
พ่ายที่สุดนี้ ประโยชน์ที่พึงได้รับจากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ทุกท่านที่มีส่วนสำคัญต่อ
ความสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้

โชคชัย แสงสว่าง

พฤษภาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	8
หลักการ แนวคิดทางการบริหาร	12
การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	62
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	63
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการบริหารงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	70
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปการวิจัย.....	83
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการวิจัย.....	102
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	110
ภาคผนวก ค ค่า IOC.....	112
ประวัติผู้ศึกษา.....	115

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพระราชพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตอนหนึ่งว่า “... เยาวชนทุกคนมิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำ หรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใด แท้จริงต้องการเป็นคนดี มีความสำเร็จ มีฐานะมีเกียรติ และอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำควบคุมให้ดำเนินการไปอย่างถูกต้อง ในฐานะที่เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วยให้เขาได้มากที่สุด เพราะมีส่วนควบคุมดูแลใกล้ชิดอยู่ทุกๆ ด้าน รongลงมาจากบิดามารดา...” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) จากพระบรมราชาบาทแสดงให้เห็นว่า เยาวชนต้องได้รับการดูแลอย่างมีระบบ เพื่อให้เยาวชนของชาติได้พัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 และ มาตรา 22

ในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมไทย โดยเฉพาะกลุ่มของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาซึ่งเป็นวัยวิกฤต เนื่องจากเป็นวัยที่มีภาวะทางอารมณ์ที่แปรปรวนสูง มีความสับสนในบทบาทของตนเอง ขาดประสบการณ์ในการเผชิญปัญหา เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และเกิดความสับสนในการปฏิบัติต่อกลุ่มเพื่อน (กรมสุขภาพจิต, 2543 : 9 อ้างถึงใน นันทพงษ์ พุคชชาติรัตน์, 2546 : 1) จึงแสดงออกในพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นต้นว่า แต่งกายผิดระเบียบ พูดจาก้าวร้าวไม่สุภาพ การเรียนตกต่ำ หนีเรียน มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน และปัญหายาเสพติด

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณา ชลวิริยกุล (2546 : 9) พบว่า สาเหตุของปัญหาที่วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนและไม่พึงประสงค์เกิดจากภาวะความเครียดที่มีสูงในวัยรุ่นและวัยเรียน ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่ต้องมีการปรับตัวมากกว่าวัยอื่นๆ ทั้งในด้านการเรียน ปัญหาส่วนตัว ปัญหาการปรับตัวกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากครอบครัว สังคม และ โรงเรียน โดยเฉพาะการขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่

ผู้ปกครองและครู เป็นสาเหตุสำคัญต่อสุขภาพจิตและการมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จึงต้องให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่น้อยไปกว่างานด้านอื่นในโรงเรียน ด้วยเหตุนี้ กรมสามัญศึกษาได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนมัธยมศึกษาดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งแต่ปี 2543 และต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่าระบบดังกล่าวมีประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้โรงเรียนทุกแห่ง จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาป้องกัน แก้ไขปัญหา และคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2547:5) ได้ให้แนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 1) การกำหนดทิศทาง/กลยุทธ์ 2) การกำหนดมาตรฐาน 3) การวางระบบและแผนการบริหารงาน 4) การบริหารงานตามระบบ 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล 6) ปรับปรุง/พัฒนา/สรุป/รายงาน/ประชาสัมพันธ์ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้ให้ทุกโรงเรียนในสังกัดดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้บริหาร และครู ที่จะดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สอดคล้องกับผลการวิจัยของทวี วิชัยวงษ์ (2548 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านทรายทองวิทยาคม อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านวินัย ครูประจำชั้นมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาเด็กก่อนข้างน้อย ส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เพราะนักเรียนไม่ได้รับการช่วยเหลือ ทำให้นักเรียนมีปัญหาเพิ่มขึ้น และยังไม่มีการศึกษาวิจัยการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จึงเป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ว่ามีสภาพอย่างไร และเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครู รวมทั้งหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัย การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

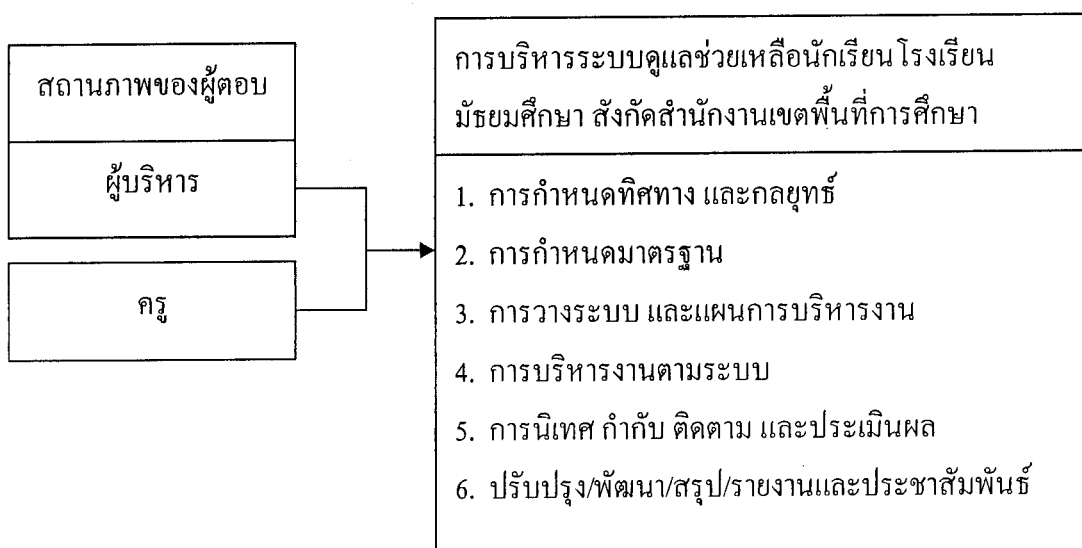
2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยอาศัย กรอบ วิธีการบริหารงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 5) ซึ่งประกอบด้วย 1) การกำหนดทิศทาง และ กลยุทธ์ 2) การกำหนดมาตรฐาน 3) การวางระบบ และแผนการบริหารงาน 4) การบริหารงานตาม ระบบ 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และ 6) ปรับปรุง/พัฒนา/สรุป/รายงานและ ประชาสัมพันธ์

4. สมมติฐานการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2552 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยอาศัยกรอบ การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 5) ดังกรอบแนวคิดการวิจัย

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน ฯลฯ มีส่วนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 4)

6.2 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนใน 6 ด้าน ได้แก่

6.2.1 การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกโรงเรียน โดยพิจารณาถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

6.2.2 การกำหนดมาตรฐาน หมายถึง การกำหนดเกณฑ์ ตัวชี้วัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหาร และด้านปัจจัย เพื่อใช้เป็นหลักในการดูแลตรวจสอบ และส่งเสริมให้มีการตรวจสอบ ประเมิน และประกันคุณภาพ โดยเชื่อมโยงกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มุ่งให้บรรลุตามเกณฑ์ และตัวชี้วัดที่กำหนด

6.2.3 การวางระบบและแผนการบริหารงาน หมายถึง กระบวนการกำหนด

เป้าหมายและลำดับความสำคัญ กำหนดมาตรฐาน กำหนดกิจกรรมและ/หรือโครงการ การมอบหมายหน้าที่ให้กับบุคลากรงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งการระบุทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

6.2.4 การดำเนินงานตามระบบ หมายถึง การปฏิบัติตามขั้นตอนของระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข และการส่งต่อ

6.2.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล หมายถึง กระบวนการพัฒนางาน

ช่วยส่งเสริม สนับสนุน และให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะทำให้ผู้บริหารนำมาใช้ในการปรับปรุงงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย 1) การวางแผนในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล 2) การดำเนินงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลตามแผนที่วางไว้ 3) ตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานที่ได้จากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล 4) ปรับปรุงและพัฒนา โดยนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแผนใหม่อย่างต่อเนื่อง

6.2.6 ปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการที่

ดำเนินการต่อเนื่องจากการประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยนำผลการประเมินมาแก้ไข พัฒนาให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งจัดทำแบบสรุปรายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

6.3 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2552

6.4 ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2552

6.5 โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2552

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลการวิจัยใช้เป็นสารสนเทศแก่ผู้บริหาร และครูในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

7.2 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเรียงลำดับ ดังนี้

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.3 ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.4 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
2. หลักการ แนวคิดทางการบริหาร
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของการบริหาร
 - 2.2 กระบวนการบริหาร
 - 2.3 การบริหารจัดการเชิงระบบ
3. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.1 การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์
 - 3.2 การกำหนดมาตรฐาน
 - 3.3 การวางระบบและแผนการดำเนินงาน
 - 3.4 การดำเนินงานตามระบบ
 - 3.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล
 - 3.6 ปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักเรียน

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 4) หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีชั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน ฯลฯ มีส่วนร่วม

1.2 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 5) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1.2.1 เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้

1.2.2 เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2.3 เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

1.3 ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 8) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1.3.1 ประเทศชาติ

- ก. นักเรียนมีคุณภาพดี มีปัญญา และมีความสุข
- ข. มีการเชื่อมโยงข้อมูลเยาวชนทุกระดับ
- ค. ลดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานต่างๆ
- ง. ประชาชนมีคุณภาพเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศ

1.3.2 เขตพื้นที่การศึกษา

- ก. พัฒนานวัตกรรมในการพัฒนานักเรียน
- ข. พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงาน การนิเทศติดตามผล ประเมินผล และการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ค. มีระบบข้อมูลสารสนเทศทั้งข้อมูลระดับบุคคล และระดับ โรงเรียนเพื่อ
พัฒนางานต่อไป

1.3.3 โรงเรียน

ก. มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา
ข. ได้รับการยอมรับ การสนับสนุน และความร่วมมือจากชุมชน บุคลากร
องค์กรที่เกี่ยวข้อง

ค. มีการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้และเอื้ออาทร

1.3.4 ผู้บริหาร

ก. รู้ศักยภาพของครูในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้
ข. ได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา
นักเรียน หลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษา

ค. มีรูปแบบกระบวนการพัฒนาและการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม

1.3.5 ครู

- ก. ตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- ข. มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน
- ค. มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา
- ง. มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู

1.3.6 นักเรียน

ก. ได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และ
สภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง
ข. ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้อนกัน แก้ปัญหาทั้งทางด้านการเรียนรู้และ
ความสามารถพิเศษ
ค. ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัวมีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมได้
อย่างมีความสุข

ง. มีทักษะชีวิตและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง

1.3.7 ผู้ปกครอง ชุมชน

- ก. ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน
- ข. เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน
- ค. เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลานและบุคคลในชุมชน
- ง. มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรหลาน เป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง

1.4 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต (2546 : 3) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคนและผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนัก ในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะ อย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จากโรงเรียน
5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่อง ทักษะเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน โรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

สายสมร ยูวนิมิ (2545 : 74) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ ต้องมีองค์ประกอบ 5 ประการคือ

1. ผู้บริหารและผู้ช่วยทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องตระหนักในความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนทุกด้าน
3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคนต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยที่ครูทุกคนต้องให้ความร่วมมือ รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน
5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารแก่ครูที่ปรึกษา หรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น เรื่องทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 6) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น มีดังนี้

1. ทีมนำและทีมประสาน อันได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนทุกฝ่าย รวมทั้งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานต่าง ๆ ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน

5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ในเรื่องนี้อธิบายขั้นตอนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องจิตวิทยาการแนะแนว และการให้การปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

6. ผู้ปกครองและเครือข่ายการร่วมพัฒนาในทุกส่วนของสังคม มีความมุ่งมั่นในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเยาวชนในเชิงบูรณาการอย่างเข้มแข็ง จริงจัง

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทุกฝ่ายต้องร่วมมือประสานสัมพันธ์กัน ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ เพื่อความสำเร็จของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างแท้จริงแนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีสาระสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 4) โดยต้องอาศัยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หลักการ แนวคิดทางการบริหาร

2.1 ความหมายและความสำคัญของการบริหาร

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

อภิชาติ เจริญโชค (2547 : 12) ได้กล่าวว่า กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

วีระ โอบอ้อม (2548 : 47) ได้กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปในองค์กรหรือหน่วยงานที่กระทำอย่างมีขั้นตอนต่อเนื่อง และเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ร่วมกัน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้กำกับติดตามให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

สุรพล ทำนุพันธ์ (2549 : 9) ได้กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการภายใต้กระบวนการ โดยการนำทรัพยากรการบริหารขององค์กรมาประกอบการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

รุ่งทิพา โพธิ์นอก (2550 : 31) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของคณะบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่แน่นอนในการทำงาน

จากความหมายของการบริหารที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปในองค์กรหรือหน่วยงานร่วมกันดำเนินการภายใต้กระบวนการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 ความสำคัญของการบริหาร

สมยศ นาวิการ (2544 : 23 อ้างถึงใน วีระ โอบอ้อม, 2548 : 48) ได้สรุปความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวพันระหว่างกันเพื่อความสำเร็จของเป้าหมาย เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จในเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป้าหมายดังกล่าวนี้จะแตกต่างกันไปแต่ละองค์การ แต่ไม่ว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์การใด องค์การหนึ่งโดยเฉพาะจะเป็นอย่างไรก็ตาม การบริหารก็คือกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้เป้าหมายดังกล่าวนี้ประสบความสำเร็จ

วีระ โอบอ้อม (2548 : 48) ได้สรุปความสำคัญของการบริหารว่า การบริหารมีความสำคัญแก่คนทุกกลุ่มเพราะการบริหารทำให้การทำงานขององค์การสำเร็จ ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ แม้วานักบริหารจะไม่ได้เป็นผู้ลงมือทำงานเองแต่ต้องอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำงานต่าง ๆ ก็ตาม แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้บริหารไม่ต้องทำอะไรเลย ตรงกันข้าม นักบริหารกลับต้องหันมาทำงานบริหารหรือการจัดการที่เป็นงานของกลุ่มทั้งกลุ่ม เพื่อให้องค์การสามารถดำเนินไป

ได้อย่างเป็นระบบ โดยที่ทุกฝ่ายต่างทำงานโดยได้ประสิทธิภาพและประสานสอดคล้องกัน

สุรพล ทำนุพันธ์ (2549 : 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารว่า การบริหารเป็นเครื่องมือและกระบวนการ โดยมีรูปแบบองค์ประกอบดำเนินการและกระบวนการต่างๆ โดยบุคคล เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญของการบริหารที่กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การบริหารมีความสำคัญในฐานะที่เป็นเครื่องมือหรือกระบวนการที่ทำให้การดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 กระบวนการบริหาร

กรูลิคและเออร์วิค (Gulick and Urwick อ้างถึงใน สุรพล ทำนุพันธ์, 2549 : 10) ได้เสนอความคิดเกี่ยวกับกระบวนการในการบริหารประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการ หรือเรียกย่อๆ ว่า “POSDCORB Model” โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบ ดังนี้

1. Planning – P หมายถึง การวางแผนและการหาวิธีการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. Organizing – O หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างเค้าโครงการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยต่างๆ ให้ชัดเจนพร้อมลักษณะวิธีการประสานงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

3. Staffing – S หมายถึง การบริหารบุคคลของหน่วยงาน ตั้งแต่การสรรหาบรรจุ แต่งตั้ง อบรมและพัฒนา ตลอดจนการบำรุงรักษาให้บุคคลอยู่ในสภาพการทำงานที่ดีเสมอ

4. Directing – D หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการให้การปฏิบัติของกลุ่มบุคลากรในหน่วยงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ต้องการ

5. Coordinating – Co หมายถึง การประสานงาน หรือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานหรือตำแหน่งต่างๆ ในองค์กรเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. Reporting – R หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติ ตลอดจนรวมถึงการประชาสัมพันธ์ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย

7. Budgeting – B หมายถึง การจัดงบประมาณการเงิน การวางแผน การทำบัญชีใช้จ่าย ตลอดจนการควบคุมดูแลเงินต่างๆ ให้รัดกุมและรอบคอบ

ฟาโยล (อ้างถึงใน รุ่งทิพา โพธิ์นอก, 2550 : 28) กล่าวว่า กิจกรรมการบริหารที่เรียกว่า “The Element of Management” ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (To Plan)
2. การจัดองค์การ (To Organize)
3. การบังคับบัญชา (To command)

4. การประสานงาน (To coordinate)

5. การควบคุมงาน (To Control)

ออร์คเวย์ ทีด (Ordway Tead อ้างถึงใน รุ่งทิพา โพธิ์นอก, 2550 : 29 - 30)

กล่าวว่า กระบวนการบริหารจะต้องประกอบไปด้วยกิจกรรม 10 ประการ ต่อไปนี้

1. Goal and Objectives หมายถึง การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานให้ชัดเจน

2. Board Plan หมายถึง การจัดทำแผนการปฏิบัติงาน

3. Recruit Staff หมายถึง การจัดหาคนเข้าทำงานและกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ฝ่ายต่างๆ

4. Clear Diligation and Allocation of Authority หมายถึง การกระจายงานและการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้ร่วมงานให้เป็นสัดส่วนและชัดเจน

5. Direct and Oversee หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน

6. Standardization หมายถึง การควบคุมมาตรฐานและคุณภาพงาน

7. Good coordination หมายถึง การจัดให้มีการประสานงานที่ดีทุกฝ่าย

8. Stimulation หมายถึง การบำรุงขวัญ ให้กำลังใจ และกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

9. Evaluation of the Total Outcome หมายถึง การประเมินผลรวมของผลผลิต

10. To Look Ahead หมายถึง การเตรียมแผนงานในอนาคต

สมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administrators : AASA อ้างถึงใน รุ่งทิพา โพธิ์นอก, 2550 : 30) มีความเห็นว่า กระบวนการบริหารการศึกษควรประกอบด้วยกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ

1. Planning หมายถึง การวางแผนปฏิบัติงานในการบริหารการศึกษา

2. Allocating หมายถึง การสรรหาทรัพยากรที่เป็นทรัพยากรที่เป็นปัจจัยที่จำเป็นในการบริหารงาน

3. Stimulation หมายถึง การให้กำลังใจ และการบำรุงขวัญผู้ปฏิบัติงาน

4. Coordinating หมายถึง การประสานงาน

5. Evaluating หมายถึง การประเมินผลงานและติดตามผลการปฏิบัติงาน

จากกระบวนการการบริหารที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า มีกระบวนการที่คล้ายกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงาน การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และการปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับวงจร PDCA ที่พัฒนาขึ้นโดย ดร.ชิวนาร์ท ต่อมา ดร.เดมมิ่ง ได้นำมาเผยแพร่ จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ขั้นตอนแต่ละขั้น

ของวงจร PDCA มีรายละเอียดดังนี้ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547 : 24 อ้างถึงใน โรงเรียน
ขอนแก่นวิทยายน : ออนไลน์)

1. Plan (วางแผน) หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน
วิธีการและขั้นตอนที่จำเป็น เพื่อให้ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในการวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับ
เป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ
ขององค์กรเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร การวางแผนในบาง
ด้านอาจจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงาน หรือเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ไปพร้อมกันด้วย
ข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานนี้จะทำให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะใช้เป็นเกณฑ์ในการ
ตรวจสอบได้ว่า การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานนี้จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
เพราะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบได้ว่า การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้รับไว้ในแผน
หรือไม่

2. Do (ปฏิบัติ) หมายถึง การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่ง
ก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูล และเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่เกี่ยวข้อง
เสียก่อนในกรณีที่เป็นงานประจำเคยปฏิบัติ หรือเป็นงานเล็กอาจใช้วิธีการเรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้าด้วย
ตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่หรืองานใหญ่ที่จะใช้บุคลากรจำนวนมาก อาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรม
ก่อนที่จะปฏิบัติจริงการปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้
และจะต้องเก็บรวบรวม และบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลใน
การดำเนินงานตามแผนในขั้นตอนต่อไป

3. Check (ตรวจสอบ) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตาม
แผนหรือไม่ปัญหา เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากใน
การดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อน ที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นตามแผนอยู่เสมอ ซึ่ง
เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพ และคุณภาพของการทำงานการติดตามการตรวจสอบ และการ
ประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงานเพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็น
ประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไปในการตรวจสอบ และการประเมินการ
ปฏิบัติงาน จะต้องตรวจสอบด้วยการปฏิบัตินั้น เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้
เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพ ของงาน

4. Act (การปรับปรุง) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้
ทำการตรวจสอบ แล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุ
ที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนด
มาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิมเมื่อมี การดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ ข้อมูล
ที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้ด้วย

2.3 การบริหารจัดการเชิงระบบ

ศิริพงษ์ เสาภายน (2547 : 42-45) กล่าวว่า แนวคิดเชิงระบบของการบริหารโรงเรียนเป็นการวิเคราะห์องค์การและบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในกรอบความคิดของระบบเปิดซึ่งสามารถกล่าวแยกแยะออกมาเป็น 3 ส่วนคือ ปัจจัยป้อน กระบวนการถ่ายโยง และผลลัพธ์ กรอบความคิดนี้จะช่วยในการวิเคราะห์การปฏิบัติงานในโรงเรียนเป็นการวินิจฉัยปัญหาของโรงเรียนและผลที่เกิดจากการบริหารที่อาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนที่เป็นระบบ รายละเอียดในแต่ละส่วนมีดังนี้

1. ปัจจัยป้อน (Inputs) จากสภาพแวดล้อมทำให้เกิดปัจจัยป้อนซึ่งประกอบด้วย บุคลากร การเงิน ทัศนคติ และการฝึกปฏิบัติ นโยบายรัฐบาล การบริหารขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โครงสร้างของกฎหมายในด้านโรงเรียน รวมทั้งกลุ่มที่เกี่ยวข้องที่มีความสำเร็จในการกำหนดแนวทางของโรงเรียน
2. กระบวนการถ่ายโยง (Transformation Process) องค์การได้ปรับเปลี่ยนปัจจัยป้อนจากสภาพแวดล้อมมาสู่ผลลัพธ์ การปฏิบัติงานในระบบที่ทำให้เกิดผลลัพธ์จะมีการผนวกค่านิยมเข้าไปในกระบวนการปฏิบัติงานด้วย กระบวนการถ่ายโยงนี้ยังหมายรวมถึงการปฏิบัติการภายในองค์การและระบบของการบริหารจัดการ ส่วนประกอบของการบริหารเชิงปฏิบัติการภายในองค์การเป็นเทคนิควิธีการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนรวมอยู่ด้วย นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ทักษะการติดต่อสื่อสาร แผนปฏิบัติการ ความสามารถที่จะดำเนินการปรับเปลี่ยน กิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินงานภายในโครงสร้างขององค์การจะมีผลต่อผลลัพธ์ของโรงเรียน

3. ผลลัพธ์ (Outputs) งานของผู้บริหารโรงเรียนคือ ดูแลและใช้ปัจจัยป้อนจากสภาพแวดล้อมภายนอก การถ่ายโยงปัจจัยป้อนผ่านกิจกรรมการบริหาร เช่น การจัดโครงสร้าง การพัฒนาวัฒนธรรม แรงจูงใจ การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร การใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาหลักสูตร การบริหารบุคลากร การจัดการการเงินของสถาบันเพื่อให้ได้ผลผลิตสำหรับโรงเรียน ผลลัพธ์หมายรวมถึง ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การปฏิบัติงานของครู ระดับการพัฒนาของนักเรียนและครู การลาออกกลางคันของผู้เรียน การลาออกของครู การขาดเรียนของนักเรียนและการขาดงานของครู การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและการบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เจตคติของนักเรียนต่อโรงเรียน และความพึงพอใจในงานของครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 10) ได้กล่าวถึง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การบริหารงานเชิงระบบซึ่งประกอบด้วย

1. การวางแผน (Plan) เป็นการวางระบบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด จะต้องกำหนดขั้นตอนเป็นกระบวนการ แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติเป็นมาตรฐานและบันทึกการ

ทำงานเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเองและให้ผู้อื่นตรวจสอบได้และเป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของระบบย่อย ส่งผลถึงคุณภาพรวมของโรงเรียนทั้งระบบ

2. การดำเนินงาน (Do) เป็นการปฏิบัติร่วมกันของทุกคน โดยใช้กระบวนการวิธีการ และบันทึก บุคคลภายในองค์กรที่รับผิดชอบในระบบย่อยต่างๆ จะปฏิบัติและบันทึกต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน

3. การตรวจสอบ/ประเมินผล (Check) เป็นการประเมินตนเอง ร่วมกันประเมิน หรือผลักดันกันประเมินภายในระหว่างบุคคล ระหว่างทีมย่อยในโรงเรียน

4. การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนางาน ซึ่งอาจจะแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ วิธีการ ปัจจัยหรือการบันทึกให้ดีขึ้นจนระบบคุณภาพหรือวงจรคุณภาพเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรอย่างยั่งยืน

วีระ โอบอ้อม (2548 : 54) ได้กล่าวว่า การบริหารเชิงระบบ สถานศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่ให้ความรู้และอบรมสั่งสอนนักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ มีชีวิตที่เป็นสุข ซึ่งเป็นผลที่ทุกคนมุ่งหวัง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษา จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากที่จะทำให้การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ กระบวนการในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย การเตรียมและวางแผนดำเนินงาน การดำเนินงานตามแผน การนิเทศ กำกับ ติดตามและการประเมินผล ดังนั้นการนำแนวคิดการบริหารเชิงระบบมาใช้ในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะทำให้การดำเนินงานมีความชัดเจน และสามารถติดตามประเมินผลเป็นระยะก่อให้เกิดการพัฒนาต่อไปได้อย่างดี การบริหารจัดการระบบเป็นสิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการศึกษาโรงเรียนในฐานะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นการศึกษาในภาพรวมโดยพิจารณาจากความสัมพันธ์กันภายในระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ รวมถึงความสัมพันธ์ภายในที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วย ปัจจัยป้อน กระบวนการถ่ายโยง ผลลัพธ์ การให้ผลย้อนกลับและสภาพแวดล้อม

จากแนวคิดการบริหารเชิงระบบข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารเชิงระบบในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ 1) การวางแผน ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ 1.2) การกำหนดมาตรฐาน 1.3) การวางระบบและแผนการดำเนินงานงาน 2) การดำเนินงานตามระบบ 3) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และ 4) ปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์ โดยพิจารณาเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับปัจจัยทั้งภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย ปัจจัยป้อน กระบวนการเชื่อมโยงผลลัพธ์ และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา และต่อมาในปี พ.ศ. 2546 ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานของ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำกับดูแลโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 - 4 และมีการกระจายอำนาจการบริหารไปสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ทั้งกรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้แนวทางแก่ผู้บริหารและครูในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ซึ่งแนวทางในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งของกรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับวงจร PDCA พัฒนาโดย ดร.ชีวฮาร์ท และ ดร.เดิมมิ่ง ได้นำมาเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย โดยขอนำเสนอการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามลำดับดังนี้

3.1 กรมสามัญศึกษา (2544 : 8-10) กล่าวว่า การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

3.1.1 การวางแผนปฏิบัติการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 3 ขั้นตอนคือ

ก. การเตรียมความพร้อมบุคลากรเพื่อให้ครูทุกคนเข้าใจว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรื่องหนึ่งในหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งเป็นงานที่ทำโดยปกติไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการเพิ่มภาระ และให้คุ้นเคยกับการตรวจสอบ ทบทวน ประเมินการดำเนินงาน ตามแผนที่กำหนด ไม่เกิดการต่อต้านเมื่อรับการประเมินโดยคณะประเมินของโรงเรียน ดังนั้นจึงควรเตรียมความพร้อมของครูทั้งด้านเจตคติที่ดีด้านความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการดำเนินงานรวมทั้งการทำงานเป็นทีม

ข. การแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีหน้าที่ประสาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ และสนับสนุน ให้ทุกฝ่ายทุกคนทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงกันเป็นทีม รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความพร้อมของครู ทั้งนี้โรงเรียนอาจจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่หรือมอบหมายให้คณะกรรมการประสานงาน(ทีมประสาน) ตามโครงสร้างบุคลากรของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบก็ได้

ค. การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนทราบเป้าหมายการ

ดำเนินงานและแผนปฏิบัติการ ปฏิทินปฏิบัติงานในแต่ละภาคเรียนหรือ 1 ปีการศึกษาที่แต่ละคนมีส่วนรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตน ซึ่งคณะกรรมการของโรงเรียนควรเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีแนวดำเนินการดังนี้

- 1) กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมหรือหากเป็นไปได้ ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมเช่นกัน
- 2) กำหนดแนวการปฏิบัติงาน กำหนดกิจกรรมที่จะทำให้ชัดเจน เพื่อให้เป้าหมายบรรลุวัตถุประสงค์ คือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมสำคัญคือการดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 องค์ประกอบคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน กำหนดระยะเวลา และจำนวนครั้งไว้ในปฏิทินปฏิบัติงาน โดยควรมีการประเมินอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง กำหนดให้มีการนิเทศ ติดตาม ไว้ในการประชุมระดับ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งรวมทั้งบันทึกย่อการนิเทศติดตาม กำหนดงบประมาณไว้ในแผนปฏิบัติการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

3.1.2 การดำเนินงาน จากแผนปฏิบัติการที่โรงเรียนกำหนดเรียบร้อยแล้ว ผู้บริหารและคณะครูทุกคนก็ร่วมกันดำเนินการตามแผน โดยในระหว่างดำเนินงานผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูทุกคนทำงานอย่างมีความสุข และดำเนินการตามนี้

ก. จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข. กำกับ ติดตาม ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด ฝ่าย และระดับเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน

ค. ให้การนิเทศ ให้คำปรึกษา แนะนำ เพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่อาจจะมี รวมทั้งการเชิญวิทยากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถให้แก่ครูทุกคน หรือให้ไปรับการฝึกอบรมจากหน่วยงานภายนอก นอกจากนี้ ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนทุกฝ่าย และหัวหน้าระดับแต่ละระดับก็ควรดำเนินการ สนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

3.1.3 การตรวจสอบประเมินผล การตรวจสอบ ทบทวน ประเมินผลการดำเนินงานเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาเพราะให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่มีการตัดสินใจถูก-ผิด ซึ่งการติดตามตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น มีแนวดำเนินงาน 2 รูปแบบคือ

ก. ดำเนินการทุกระยะของการปฏิบัติงาน ด้วยการประชุม นิเทศ กำกับ ติดตาม ในบรรยากาศร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน

รวมทั้งร่วมกันหาวิธีช่วยเหลือนักเรียนโดยมีการประชุมร่วมกันในแต่ละระดับทุกสัปดาห์ อย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีการบันทึกและรายงานการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนา

ข. ดำเนินการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งหรือภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยการ ประเมินเพื่อทบทวนซึ่งเป็นการดำเนินการ โดยให้ครูที่ปรึกษาประเมินตนเอง และประเมินโดย ผู้ประเมินจากระดับชั้นอื่น แต่ละระดับจะสลับกันประเมินกันและกันตามคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการประเมินที่โรงเรียนกำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการตามนี้

1) คณะกรรมการประเมินผู้รับการประเมิน เพื่อเตรียมเอกสาร เครื่องมือและหลักฐานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานตามกำหนดการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและผลที่เกิดขึ้น เช่น ระเบียบสะสม สรุปรายงานการคัดกรองนักเรียน บันทึกการจัดกิจกรรม กิจกรรมโฮมรูมบันทึกการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกการส่งต่อนักเรียน เป็นต้น โดยจัดเตรียมให้ คณะกรรมการประเมินตรวจสอบในวันประเมิน รวมทั้งการจัดเตรียมสถานที่เพื่อรับการประเมิน และการสัมภาษณ์ สังเกตนักเรียนในระดับต่าง ๆ

2) ให้ผู้ประเมินประเมินตนเอง โดยอาจใช้เครื่องมือแบบประเมิน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรืออื่นๆ เพื่อตรวจสอบการทำงานของตนเองในเบื้องต้น และนำผลการประเมินตนเองมาใช้ประกอบการประเมินคุณภาพภายใน

3) คณะกรรมการประเมินสุ่มสังเกต และสัมภาษณ์นักเรียนในระดับ ต่างๆ ตามวัน เวลาที่กำหนด

4) ดำเนินการประเมินเพื่อการทบทวนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยคณะผู้ประเมินเข้าใจความรู้สึกของผู้รับการประเมินทุกคน และมีศิลปะในการสัมภาษณ์ พยายามเพื่อให้ได้ข้อมูลข้อเท็จจริงที่เป็นความจริงมากที่สุด ผู้รับการ ประเมินมีความกระตือรือร้น ฟังพอใจและเต็มใจที่จะรับการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการทำงาน ของตนเอง โดยใช้เทคนิคการพูดคุย สัมภาษณ์ ดังนี้

ก) ละเอียดใจ ผู้ประเมินควรเริ่มต้นด้วยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองด้วยการแนะนำตนเอง และคณะผู้ประเมิน ต่อจากนั้นบอกวัตถุประสงค์ของการประเมิน และขอความร่วมมือในการพูดคุยแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

ข) ระวังค้นหาความจริง ผู้ประเมินควรใช้ศิลปะและทักษะการถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสังเกต ทักษะการสรุปความ และทักษะการให้กำลังใจเพื่อให้ผู้รับการ ประเมินมีความรู้สึกที่ดี อบอุ่น ปลอดภัย ขณะที่ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และกล้าแสดงความคิดเห็น อย่างตรงไปตรงมา มีการซักถามข้อสงสัย และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ โดยผู้รับการ ประเมินเกิดความรู้สึกว่าเป็นช่วงเวลาที่มียุทธศาสตร์ มีประโยชน์มีแรงจูงใจที่จะปรับปรุงแก้ไขและ พัฒนางานที่ทำให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ในการประเมิน

ค) ระบุปิด คณะผู้ประเมินมีการประชุมร่วมกันเพื่อสรุปผลการประเมิน และรายงานผลให้ผู้รับการประเมินทราบ โดยการชื่นชมภาพความสำเร็จของงาน จุดเด่นของผลงาน และสิ่งที่ควรพัฒนาต่อไป และปิดการประเมินคุณภาพภายใน

5) คณะกรรมการประเมินนำผลการประเมินสรุป และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของแต่ละระดับ เพื่อนำผลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนา มาตรฐานคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

3.1.4 การปรับปรุง ดำเนินการให้ได้มาตรฐาน คณะกรรมการประเมินร่วมกันประชุม วิเคราะห์ผลจากการรายงาน การประเมินเพื่อทบทวน ปรีกษาหาหรือการปฏิบัติงาน กำหนดแนวทาง สนับสนุนการดำเนินงาน ปรับปรุงแก้ไขติดตามผล จัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงาน ในภาคเรียน/ปีการศึกษาต่อไป และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการประกันการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

3.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 28-34) กล่าวถึงการนำการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้าสู่สถานศึกษา จะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานและนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหนึ่งรอบปี ซึ่งมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รายละเอียดของกระบวนการบริหารจัดการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีดังนี้

3.2.1 การวางแผนปฏิบัติการ (P-Plan)

ก. แต่งตั้งคณะกรรมการ มีวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการดังนี้

1) วัตถุประสงค์

ก) เพื่อให้ได้คณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

ข) เพื่อให้ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) วิธีดำเนินการคือ ผู้บริหารและคณะผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดังนี้

ก) ประชุมหารือเพื่อกำหนด โครงสร้างบุคลากรในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

ข) แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) คณะกรรมการประสานงาน (ทีมสนับสนุน) คณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)

ค) กำหนดบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข. วิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติงาน มีวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการดังนี้

1) วัตถุประสงค์

ก) เพื่อให้ทราบสภาพพื้นฐานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เป็นข้อมูลสำหรับวางแผนดำเนินงาน

ข) เพื่อให้ได้แผนปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาตลอดปีการศึกษา

2) วิธีดำเนินการคือ คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) และ/หรือคณะกรรมการประสานงาน(ทีมสนับสนุน) ดำเนินการดังนี้

ก) วิเคราะห์สภาพพื้นฐานของสถานศึกษา โดยใช้แบบประเมินหรือแบบสำรวจการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือแบบสอบถามความพร้อมพื้นฐานของสถานศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเอง เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่มีผลต่อการช่วยเหลือนักเรียน และข้อเสนอแนะของครู รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำโครงการแผนปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา และการจัดกิจกรรม หรือโครงการเพื่อสนับสนุนให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2.2 การดำเนินการตามแผนที่กำหนด (D-Do)

ก. สร้างความตระหนักและความเข้าใจกับบุคลากร มีวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการดังนี้

1) วัตถุประสงค์

ก) เพื่อให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข) เพื่อให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีความเข้าใจบทบาทภาระหน้าที่ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ค) เพื่อให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาเข้าใจขั้นตอนวิธีการดำเนินงานและมีการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) วิธีดำเนินการคือ คณะกรรมการประสานงานดำเนินการ

สร้างความเข้าใจกับบุคลากร โดยอาจจัดในลักษณะดังนี้

ก) ประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความยินดี ร่วมมือ ร่วมใจในการทำงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียน

ข) ฝึกอบรมบุคลากร โดยเฉพาะครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ เทคนิคหรือทักษะต่าง ๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้น

ค) ประชาสัมพันธ์งานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง

ง) ประเมินผลการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรต่อไป

ข. ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการดังนี้

1) วัตถุประสงค์

ก) เพื่อให้ครูได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กำหนดไว้

ข) เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพของนักเรียน

2) วิธีดำเนินการ

ก) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

(ก) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งอย่างน้อยต้องครอบคลุมด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

(ข) การคัดกรองนักเรียน โดยจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

(ค) การส่งเสริมนักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลด้วยการจัดกิจกรรมโฮมรูม(Homeroom) และกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน (Classroom meeting)

(ง) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาด้วยวิธีการคือ ให้การปรึกษาช่วยเหลือ หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน คือกิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) กิจกรรมซ่อมเสริม และกิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

(จ) การส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากครูอื่น ๆ เช่น ครู
แนะแนวหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

- ขั้นตอน
- (1) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและควรวินาทีทุก
 - (2) สรุปผลการปฏิบัติงาน รายงานหัวหน้าระดับชั้น

3.2.3 การตรวจสอบ ประเมินผล (C-Check)

ก. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่มีในแต่ละ
ระดับและนำข้อมูลไปใช้ในการทบทวนและปรับปรุงระหว่างการทำงาน
- 2) เพื่อให้ได้รายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละ
ระดับชั้นสำหรับการจัดทำสรุปรายงานของสถานศึกษาต่อไป

ข. วิธีดำเนินการ

- 1) คณะกรรมการอำนวยการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพ
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการดำเนินงานของครูในแต่ละระดับชั้น
- 2) ดำเนินการประเมินแต่ละระดับชั้น โดยผู้ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง
หรือผู้แทนครูในแต่ละระดับซึ่งได้รับการอบรมหรือมีความรู้ ทักษะในการประเมิน โดยดำเนินการ
ประเมินสลับระหว่างระดับชั้น
- 3) นำผลการประเมินมาปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานให้ดีขึ้น
- 4) ดำเนินการประเมินคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ
การดำเนินงานของครูในแต่ละระดับ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- 5) ผู้ทำหน้าที่ประเมิน จัดทำรายงานการประเมินคุณภาพของแต่ละ
ระดับส่งคณะกรรมการประสานงาน เพื่อรายงานผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

3.2.4 ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้ได้มาตรฐาน (A-Act)

ก. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ได้รายงานสรุปการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในแต่ละภาคเรียนและปีการศึกษา
- 2) เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาระบบ วิธีการดำเนินงาน
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข. วิธีดำเนินการ

1) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาแต่ละคนจัดทำรายงานการดำเนินงานเสนอหัวหน้าระดับชั้น (ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน) ทุกสิ้นภาคเรียน

2) คณะกรรมการดำเนินงานแต่ละระดับจัดทำรายงานสรุปเป็นระดับเสนอคณะกรรมการประสานงาน

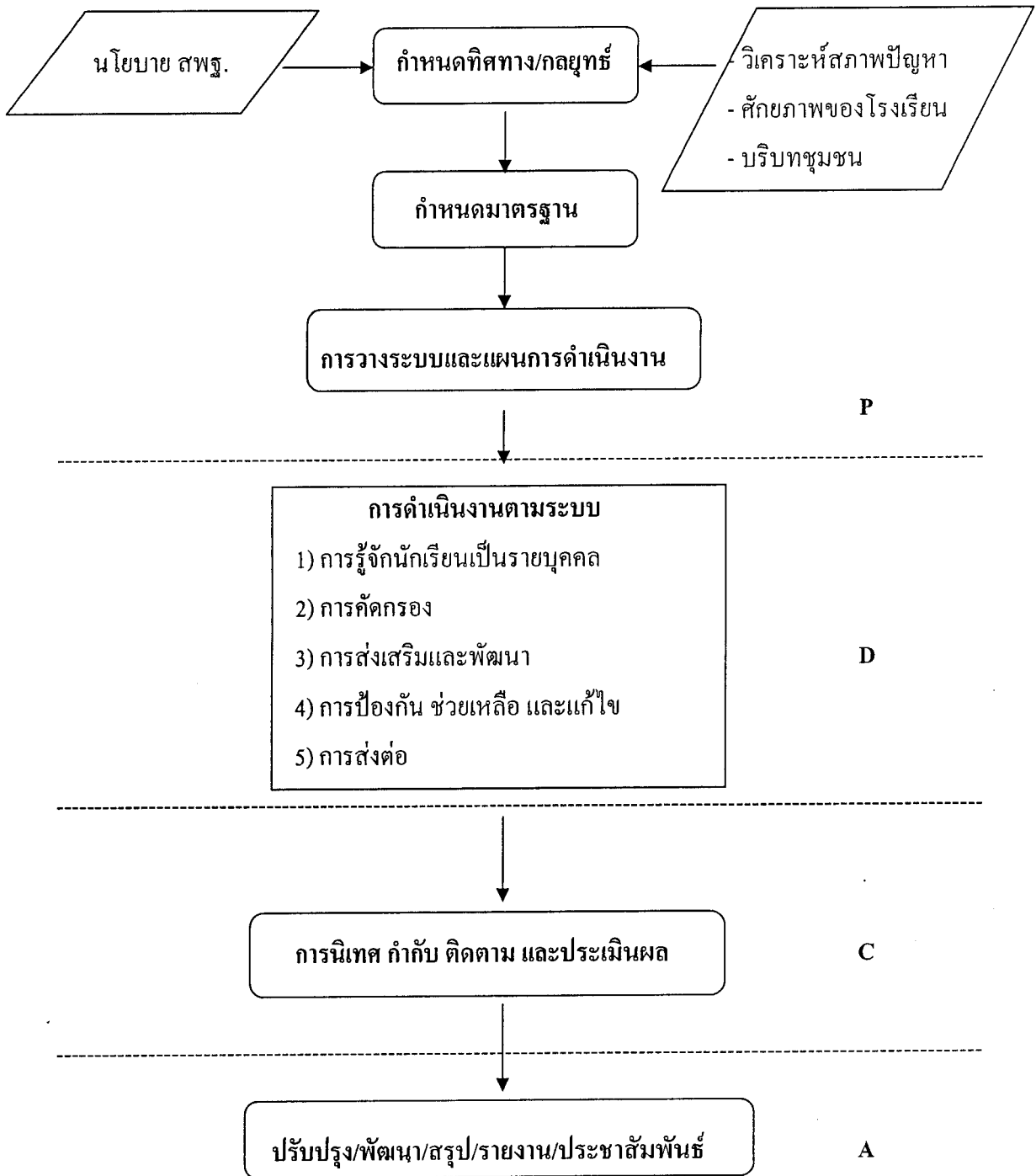
3) คณะกรรมการประสานงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากหัวหน้าระดับและจากการประเมินเพื่อทบทวนของแต่ละระดับมาจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษา เสนอคณะกรรมการอำนวยการ

4) คณะกรรมการอำนวยการ ดำเนินการดังนี้

ก) ประชุมพิจารณา รายงานคณะกรรมการประสานงาน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

ข) นิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของคณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงานทุกระดับอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการประชุมติดตามผลอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 5) ได้กล่าวถึง กระบวนการการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ 1) การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ 2) การกำหนดมาตรฐาน 3) การวางระบบและแผนการดำเนินงาน 4) การดำเนินงานตามระบบ 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล 6) ปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แสดงกระบวนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังแผนภูมิที่ 2.1 ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กระบวนการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 5)

จากแนวคิดการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กล่าวมาข้างต้น
สรุปว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตาม
ขั้นตอนกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดย

อาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ 2) การกำหนดมาตรฐาน 3) การวางระบบและแผนการดำเนินงาน 4) การดำเนินงานตามระบบ 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล 6) ปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์ การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้กรอบแนวคิดการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์

2.1.1 การกำหนดทิศทาง

ศูนย์ประสานงานปรับระบบงบประมาณ กรมสามัญศึกษา (2545 : 65-72 อ้างถึงใน สนาม ทับทิมใส, 2548 : 13-14) ได้กล่าวถึง การจัดวางทิศทางของโรงเรียนไว้ว่า การจัดวางทิศทางของโรงเรียนเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนร่วมกันตั้งปณิธาน ความมุ่งมั่น ตั้งมั่น ปรารถนา ที่จะพัฒนา ไปสู่ความสำเร็จ โดยร่วมกันระดมพลังปัญญา วิจัยญาณและแรงบันดาลใจ ตรวจสอบ ทบทวนกลั่นกรอง จัดวางสร้างสรรค์สภาพที่พึงประสงค์ของ โรงเรียน หรือการจัดวางทิศทางของโรงเรียนก็คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของ โรงเรียน

1) วิสัยทัศน์ หมายถึง เป้าหมายที่มีลักษณะกว้าง เป็นความต้องการในอนาคต โดยมีได้กำหนดวิธีการไว้เป็นข้อความทั่วไป ซึ่งการกำหนดทิศทางของภารกิจ เป็นความมุ่งหมายในสถานภาพที่เราจะเป็นไป หรือเราจะไปอยู่ ณ วันหนึ่งในอนาคต ที่องค์กรมุ่งหมาย มุ่งหวังหรือประสงค์จะเป็น หรือจะมีในอนาคต

2) พันธกิจ หมายถึงแนวทางที่องค์กรจะดำเนินงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด ข้อความพันธกิจ ควรแสดงถึงองค์ประกอบด้านค่านิยม จุดมุ่งหมายหลักขององค์กรที่ต้องการบรรลุให้ถึง บ่งบอกทิศทางในอนาคตขององค์กร และขอบเขตการปฏิบัติงานขององค์กร

3) เป้าประสงค์ หมายถึง ความคาดหวังสำคัญ ที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยสอดคล้องกับพันธกิจและวิสัยทัศน์ เพื่อใช้เป็นกรอบชี้้นำการกำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการรวมทั้งเป็นพื้นฐานสำหรับการประเมินผลความสำเร็จขององค์กรและกระบวนการดำเนินงาน

พิกัดผจง วัฒนสินธุ์และพสุ เดชะรินทร์ (2542 : 13 - 17 อ้างถึงใน ทรงศักดิ์ ศรีวงษา, 2550:31) ได้กล่าวถึง การกำหนดทิศทางขององค์กร (Direction setting) โดยการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ ภารกิจ ปรัชญา และวัตถุประสงค์ขององค์กร การกำหนดทิศทางขององค์กรจะเป็นการบ่งชี้ว่า องค์กรธุรกิจจะมุ่งไปในทิศทางใด หรือสาเหตุของการดำรงอยู่ขององค์กร ยังมีส่วนช่วยในการแปลงวิสัยทัศน์ หรือภารกิจขององค์กรให้กลายมาเป็นวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่มีลักษณะที่ชัดเจนขึ้น

จินตนา บุญบงการ (2544 : 19 อ้างถึงใน ทรงศักดิ์ ศรีวงษา ,2550 : 32) ได้กล่าวถึง การกำหนดทิศทางขององค์กร (Setorganization Direction) ผู้บริหารจะนำข้อมูลต่างๆที่ได้รับจากการวิเคราะห์โอกาสและข้อจำกัดมาทำการประมวลผล เพื่อกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์กร โดยที่การกำหนดทิศทางขององค์กรสามารถกระทำได้ในลักษณะของการกำหนดภารกิจ และตั้งเป้าหมายขององค์กร

2.1.2 การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร

ชนินทร์ ชุณหพันธ์ (2544 : 5) ได้กล่าวถึง การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) เป็นขั้นตอนที่พิจารณาถึงสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายนอกและภายในขององค์กรที่จะระบุถึงโอกาสต่างๆ และอุปสรรคต่างๆ จุดเด่น และจุดด้อยขององค์กร นอกจากนี้ จะพิจารณาถึงวิสัยทัศน์ (Vision) ของผู้บริหาร การกำหนดภารกิจ (Mission) การกำหนดเป้าหมายขององค์กร (Goals) และการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives)

ประยงค์ เนาบุตร (2551 : 42 – 48) ได้กล่าวถึง การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร และผลสำเร็จที่คาดหวัง ดังนี้

1) การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรเป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะทำให้องค์กรบรรลุผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

ก. กำหนดกลยุทธ์โดยใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมหรือการวิเคราะห์สวอต (SWOT analysis) ซึ่งมีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นกลยุทธ์ขององค์กร คือ

ก) การพิจารณาโอกาสสำคัญที่เกิดขึ้น แล้วหาวิธีการที่จะนำจุดแข็งขององค์กรไปใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยคำนึงถึงจุดอ่อนควบคู่ด้วย เพราะองค์กรอาจมีจุดอ่อนที่เป็นอุปสรรคทำให้ไม่สามารถนำเอาจุดแข็งที่มีอยู่มาใช้ในการแสวงโอกาสที่เกิดขึ้นได้

ข) การพิจารณาถึงภัยคุกคามที่สำคัญ โดยพยายามหากลยุทธ์ที่สามารถนำจุดแข็งที่มีอยู่มาใช้ป้องกันตัว หรือนำจุดแข็งนั้น ไปใช้หาโอกาสอื่นๆเพิ่มขึ้น

ข. การกำหนดกลยุทธ์องค์กรโดยใช้ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กรดังที่กล่าวมา มีแนวทางในการเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสภาพที่เกิดขึ้น

ก) กลยุทธ์เชิงรุก เมื่อต้องการนำจุดแข็งและโอกาสที่เปิดกว้างไปใช้ให้เป็นประโยชน์

ข) กลยุทธ์เชิงรับ เมื่อต้องการนำจุดแข็งไปจัดการกับภัยคุกคามจากภายนอกหรือใช้จุดแข็งให้เป็นประโยชน์ แต่เลี่ยงภัยคุกคาม

ค) กลยุทธ์เชิงปรับ เมื่อต้องการลดจุดอ่อนและใช้โอกาสให้เป็นประโยชน์เนื่องจากเห็นโอกาสภายนอก แต่ภายในยังมีปัญหา

ง) กลยุทธ์เชิงถอย เมื่อต้องการลดจุดอ่อนและภัยคุกคามให้เหลือน้อยที่สุด ในบางสถานการณ์องค์การอาจจำเป็นต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ดังนั้นจึงควรเลือกใช้กลยุทธ์การพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส

สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 64 อ้างถึงใน ทรงศักดิ์ ศรีวงษา ,2550 : 42 - 43) ระบุว่า การกำหนดกลยุทธ์โรงเรียนเป็นการเลือกวิธีการทำงานอย่างมีทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ประสบความสำเร็จ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงการกำหนดกลยุทธ์สามารถกำหนดได้หลายวิธี เช่น การระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย คณะวางแผนจะทราบที่มาของกลยุทธ์ที่ได้กำหนดขึ้น ลักษณะกลยุทธ์ที่กำหนด มี 4 ประเภท คือ

- 1) กลยุทธ์สร้างความเจริญเติบโต เป็นกลยุทธ์ที่เอื้อและแข็งโดยขยายกิจการหรือดำเนินเพิ่มขึ้น
- 2) กลยุทธ์ความถนัด เป็นกลยุทธ์ที่เอื้อแต่อ่อน โดยเลือกดำเนินงานเฉพาะที่มีความรู้ความชำนาญ
- 3) กลยุทธ์รักษาเสถียรภาพ เป็นกลยุทธ์ที่ไม่เอื้อแต่แข็งโดยเลือกดำเนินงานที่กำลังดำเนินอยู่ไม่ขยายไปดำเนินงานอื่น
- 4) กลยุทธ์การตัดทอน เป็นกลยุทธ์ที่ไม่เอื้อและอ่อน โดยการทบทวนภารกิจในส่วนที่ทำประโยชน์ได้ อาจต้องถ่ายโอนในคนอื่นดำเนินการแทน

สนาม ทับทิมใส (2546 : 15) ได้กล่าวว่า การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การพิจารณาภารกิจหลักของโรงเรียนซึ่งประกอบไปด้วย นโยบาย ความต้องการจำเป็นที่จะแก้ปัญหา หรือพัฒนางาน รวมถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จุดแข็งจุดอ่อน และสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน การตัดสินใจที่จะกำหนดกลยุทธ์การปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการนำยุทธศาสตร์ไปกำหนดวัตถุประสงค์และกลยุทธ์หรือแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกโรงเรียน โดยพิจารณาถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

2.2 การกำหนดมาตรฐาน

2.2.1 ความหมายของการกำหนดมาตรฐาน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 885) ระบุความหมายของมาตรฐานว่า สิ่งที่เขาเป็นเกณฑ์ที่รับรองกันทั่วไป หรือ สิ่งที่เขาเป็นเกณฑ์สำหรับเทียบกำหนดทั้งในปริมาณ และคุณภาพ

กาญจณี ยืนยงเลิศสวัสดิ์ (2549 : 14) ได้กล่าวว่า มาตรฐาน หมายถึง สภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย สภาพปัจจัย วิธีการดำเนินงาน หรือผลผลิตที่มีคุณภาพ เพื่อใช้เป็นหลักในการดูแลตรวจสอบ และส่งเสริมให้มีการตรวจสอบ ประเมิน และประกันคุณภาพ โดยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นตัวบ่งชี้ และส่วนที่เป็นเกณฑ์การตัดสินใจ

กาญจนา คำชาติ (2550 : 15) ได้สรุปความหมายของมาตรฐานว่าเป็นข้อกำหนดที่กำหนดหรือจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบและเห็นพ้องกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับพิจารณาหรือเทียบกำหนดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีมุ่งให้บรรลุตามข้อกำหนดนั้น

สนาม ทับทิมใส(2546 : 16 - 17) ได้กล่าวว่า การกำหนดมาตรฐาน หมายถึง การกำหนดเกณฑ์ ตัวบ่งชี้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องเชื่อมโยงกันกับระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น ระบบแนะแนว ระบบป้องกันสารเสพติด ระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ระบบความปลอดภัยของสภาพแวดล้อม การคุ้มครองสิทธิเด็กเยาวชน และมีการกำหนดมาตรการช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้เกิดการยอมรับ วางมาตรการและแนวปฏิบัติร่วมกัน

2.2.2 มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547 : 5 - 7) ได้กำหนดมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีทั้งหมด 3 มาตรฐาน 14 ตัวชี้วัด แบ่งออกเป็น 3 ด้าน 1) มาตรฐานด้านนักเรียน มี 1 มาตรฐาน 6 ตัวชี้วัด เน้นให้นักเรียนรู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 2) มาตรฐานด้านกระบวนการ มี 1 มาตรฐาน 3 ตัวชี้วัด เน้นให้มีการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสหวิชาชีพ 3) มาตรฐานด้านปัจจัย มี 1 มาตรฐาน 5 ตัวชี้วัด เน้นให้มีบุคลากร สื่อ เครื่องมือที่พอเพียงและหลากหลาย เพื่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 3 มาตรฐาน 14 ตัวชี้วัด เป็นแนวทางให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนซึ่งมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านคุณภาพนักเรียน

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตัวชี้วัดที่ 1 รู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้

ตัวชี้วัดที่ 2 มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี

ตัวชี้วัดที่ 3 มีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันภัย อันตรายและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

ตัวชี้วัดที่ 4 รักและเห็นคุณค่าในตนเองและสามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้

ตัวชี้วัดที่ 5 เป็นสมาชิกที่ดีของ โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และสังคม

ตัวชี้วัดที่ 6 มีเจตคติที่ดีและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสุจริต

2. ด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 2 สถานศึกษามีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัดที่ 1 สถานศึกษามีการวางระบบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัดที่ 2 ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัดที่ 3 มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงานผล และพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 3 มีบุคลากร สื่อ และเครื่องมือ ที่เอื้อต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัดที่ 1 ผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัดที่ 2 ครูมีเจตคติที่ดีและมีความสามารถในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัดที่ 3 ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัดที่ 4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัดที่ 5 มีสื่อ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้บริหาร โรงเรียนต้องนำมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งต้องกำหนดเกณฑ์ ตัวชี้วัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อใช้เป็นหลักในการดูแลตรวจสอบ และส่งเสริมให้มีการตรวจสอบ ประเมิน และประกันคุณภาพ โดยเชื่อมโยงกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มุ่งให้บรรลุตามเกณฑ์ และตัวชี้วัดที่กำหนด รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกัน เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับมาตรฐานที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การกำหนดเกณฑ์ ตัวชี้วัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหาร และด้านปัจจัยการ เพื่อใช้เป็นหลักในการดูแลตรวจสอบ และส่งเสริมให้มีการตรวจสอบ ประเมิน และประกันคุณภาพ โดยเชื่อมโยงกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มุ่งให้บรรลุตามเกณฑ์ และตัวชี้วัดที่กำหนด

2.3 การวางระบบและแผนการบริหารงาน

2.3.1 ความหมายของการวางแผนการดำเนินงาน

สุภาพ อัยยะ (2552 : 18) ได้กล่าวว่า การวางแผนการปฏิบัติการ หมายถึง การเตรียมการและวางแผนดำเนินงาน เริ่มจากการแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียนและจัดทำแผนปฏิบัติการ

วีระ โอบอ้อม(2549 : 6) ได้กล่าวว่า การเตรียมและวางแผนดำเนินงาน หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ โดยวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของนักเรียน ชุมชน สังคม และผู้เกี่ยวข้อง ศึกษานโยบายมาตรฐานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษาศักยภาพของโรงเรียนแล้วกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน กำหนดมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิจารณามาตรฐานและตัวชี้วัด กำหนดกิจกรรม/โครงการ และมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

สุภาพร พิศาลบุตร (2543 : 6) ได้กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง วิธีการตัดสินใจล่วงหน้าเพื่ออนาคตขององค์กรซึ่งเป็นหน้าที่การจัดการในทางเลือกว่าจะให้ใครทำอะไรที่ไหน อย่างไร มีขั้นตอนดำเนินงาน การใช้ทรัพยากรการบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ

สุรพล ทำนุพันธ์ (2549 : 12) ได้กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการพิจารณาล่วงหน้า สิ่งที่ต้องการในอนาคต และวิธีที่จะได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ

สนาม ทับทิมใส (2548 : 23) ได้กล่าวว่า การวางแผนการดำเนินงาน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การกำหนดเป้าหมายและลำดับความสำคัญ การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน การกำหนดกิจกรรมหรือ โครงการกำหนดมาตรฐานในการกำกับติดตาม การสนับสนุน ส่งเสริมในระหว่างการดำเนินงานและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรรับผิดชอบงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานที่กล่าวมาข้างต้นพอที่จะสรุปได้ว่า การวางระบบ และแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการกำหนดเป้าหมายและลำดับความสำคัญ กำหนดมาตรฐาน กำหนดกิจกรรมและ/หรือ โครงการ การมอบหมายหน้าที่ให้กับบุคลากรงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งการระบุทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.3.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผนการดำเนินงาน

ซาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน (2545 : 120) กล่าวว่า การวางแผนเป็นสะพานระหว่างปัจจุบันกับอนาคต และมีผลเพิ่มความสำเร็จตามที่องค์กรต้องการ การวางแผนเป็นกระบวนการที่มีผลทำให้งานต่างๆ ที่ทำมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ และการวางแผนเป็นการเตรียมตัวสำหรับการแก้ปัญหาข้อยุ่งยากที่จะเผชิญด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การวางแผนเป็นขั้นตอนเริ่มต้นด้วยกระบวนการ ช่วยให้องค์กรสามารถทำความเข้าใจเป็นจริงและการวางแผนช่วยหลีกเลี่ยงการทำงานอย่างหนักที่ได้ผลลัพธ์ไม่คุ้มค่ากับการลงมือปฏิบัติจริง

หัสพงศ์ งานดี (2551 : 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการวางแผน ว่า การวางแผนเป็นสิ่งจำเป็น มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานในองค์กร ทำให้การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ผู้บริหารสามารถคาดเดาเหตุการณ์ ปัญหาที่จะเกิดขึ้น และสามารถปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้ทันทั่วทั้ง ทำให้งานบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าและดำรงสภาพอยู่ในสังคมได้อย่างมั่นคง

2.3.3 กระบวนการวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544 : 8-10) ได้กล่าวว่า การวางแผนปฏิบัติการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 3 ขั้นตอนคือ

- 1) การเตรียมความพร้อมบุคลากรเพื่อให้ครูทุกคนเข้าใจว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรื่องหนึ่งในหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งเป็นงานที่ทำโดยปกติไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการเพิ่มภาระและให้ยุ่งยากกับการตรวจสอบ ทบทวน ประเมินการดำเนินงาน ตามแผนที่กำหนด ไม่เกิดการต่อต้านเมื่อรับการประเมิน โดยคณะประเมินของโรงเรียน ดังนั้นจึงควรเตรียมความพร้อมของครูทั้งด้านเจตคติที่ดีด้านความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการดำเนินงานรวมทั้งการทำงานเป็นทีม

2) การแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีหน้าที่ประสาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ และสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทุกคนทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงกันเป็นทีม รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความพร้อมของครูทั้งนี้โรงเรียนอาจจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่หรือมอบหมายให้คณะกรรมการประสานงาน(ทีมประสาน) ตาม โครงสร้างบุคลากรของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบก็ได้

3) การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนทราบเป้าหมายการดำเนินงานและแผนปฏิบัติการ ปฏิทินปฏิบัติงานในแต่ละภาคเรียนหรือ 1 ปีการศึกษาที่แต่ละคนมีส่วนรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตน ซึ่งคณะกรรมการของโรงเรียนควรเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีแนวดำเนินการดังนี้

ก. กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมหรือหากเป็นไปได้ ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมเช่นกัน

ข. กำหนดแนวการปฏิบัติงาน กำหนดกิจกรรมที่จะทำให้ชัดเจน เพื่อให้เป้าหมายบรรลุวัตถุประสงค์ คือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมสำคัญคือ การดำเนินงานตามกระบวนการการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 องค์ประกอบคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน กำหนดระยะเวลา และจำนวนครั้งไว้ในปฏิทินปฏิบัติงาน โดยควรมีการประเมินอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง กำหนดให้มีการนิเทศ ติดตาม ไว้ในการประชุมระดับ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง รวมทั้งบันทึกย่อการนิเทศติดตาม กำหนดงบประมาณไว้ในแผนปฏิบัติการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 28-34) ได้กล่าวถึง การวางแผนปฏิบัติการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องมีแผนการดำเนินงาน ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ มีวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์

1.1.1 เพื่อให้ได้คณะกรรมการตามระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

1.1.2 เพื่อให้ได้ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในระบบการ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 วิธีดำเนินการคือ ผู้บริหารและคณะผู้รับผิดชอบระบบการ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดังนี้

1.2.1 ประชุมหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างบุคลากรในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

1.2.2 แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) คณะกรรมการประสานงาน (ทีมสนับสนุน) คณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)

1.2.3 กำหนดบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการคณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. วิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติงาน มีวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์

2.1.1) เพื่อให้ทราบสภาพพื้นฐานของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เป็นข้อมูลสำหรับวางแผนดำเนินงาน

2.1.2) เพื่อให้ได้แผนปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาตลอดปีการศึกษา

2.2 วิธีดำเนินการคือ คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) และ/หรือคณะกรรมการประสานงาน(ทีมสนับสนุน) ดำเนินการดังนี้

2.2.1 วิเคราะห์สภาพพื้นฐานของสถานศึกษา โดยใช้แบบประเมินหรือแบบสำรวจการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือแบบสอบถามความพร้อมพื้นฐานของสถานศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเอง เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่มีผลต่อการช่วยเหลือนักเรียน และข้อเสนอแนะของครู รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำโครงการแผนปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา และการจัดกิจกรรม หรือโครงการเพื่อสนับสนุนให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 15-17) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการวางแผนการดำเนินงาน ดังนี้

1. มีการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ดัชนีชี้วัดและเกณฑ์

2. มีการกำหนดเป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญ

3. มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

4. มีการกำหนดงบประมาณ

5. แต่งตั้งกรรมการและกำหนดบทบาทหน้าที่

6. วิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐาน
7. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน
8. ระดมความคิดร่วมกัน

จากแนวคิดกระบวนการวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนข้างต้นพอสรุปว่า กระบวนการวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีขั้นตอนที่สำคัญ คือ 1) เตรียมความพร้อมของบุคลากร 2) แต่งตั้งคณะกรรมการ และ 3) วิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของสถานศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติงาน

2.4 การดำเนินงานตามระบบ

สุภาพ อัยยะ (2552 : 18) ได้กล่าวว่า การดำเนินงาน (Do) หมายถึง การสร้างความตระหนัก และความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียนแล้วดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะ การดำเนินงานของครูที่ปรึกษาในกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วีระ โอบอ้อม(2549 : 6) การดำเนินงานตามแผน หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักและความเข้าใจกับบุคลากร โดยการประชุม อบรม ระดมความคิด การจัดทำสื่อ เครื่องมือต่าง ๆ จัดทำเกณฑ์คัดกรอง มาตรการช่วยเหลือ คู่มือ โฮมรูม และแบบบันทึกต่าง ๆ และดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข การส่งต่อโดยบันทึกกระเปาะแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก Strengths and Difficulties Questionnaire(SDQ) ประเมินหาความฉลาดทางอารมณ์ เข็มบ้าน สังเกต สัมภาษณ์ และรายงานผลการคัดกรองนักเรียน

สนาม ทับทิมใส (2548 : 25) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานตามแผน หมายถึง การนำแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาปฏิบัติ ตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ 1) มีการดำเนินการเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) มีการดำเนินการเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน 3) มีการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมโฮมรูมนักเรียน 4) มีการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) มีการดำเนินการส่งต่อ แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ 1) มีการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งต่อภายใน 2) มีการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งต่อภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546ข : 35) ได้กล่าวถึงกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 กิจกรรมดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

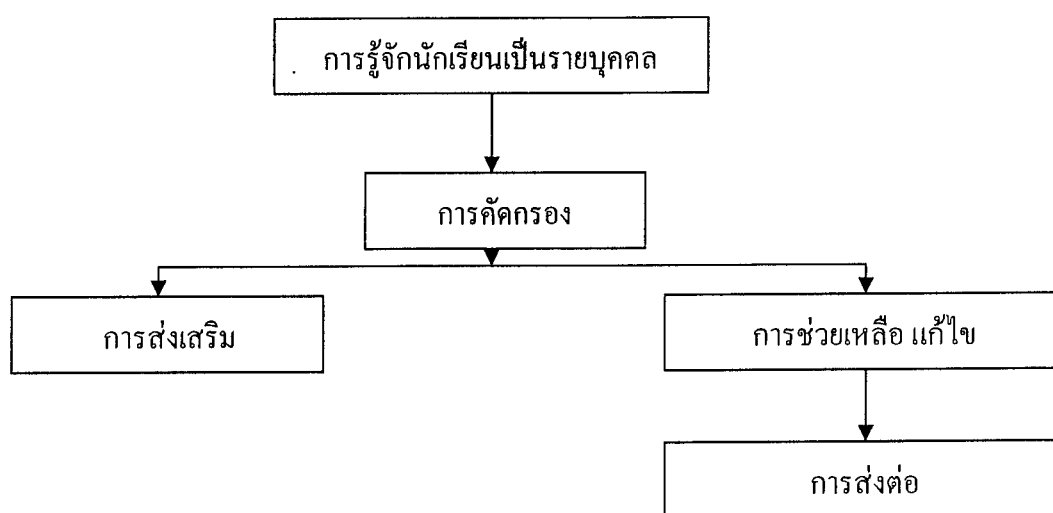
2. การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมามีพฤติกรรมดีขึ้นตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือความเอาใจใส่ดูแลนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยจนกลายเป็นปัญหาของสังคม

5. การส่งต่อ เป็นการดำเนินการในกรณีที่มีปัญหาต่อการช่วยเหลือหรือหากว่าช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น แต่ละกิจกรรมมีความสำคัญแตกต่างกันไป ซึ่งแสดงกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังแผนภาพที่ 2.2 ดังนี้

กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ภาพที่ 2.2 กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 6)

จากแนวคิดการดำเนินการข้างต้นพอที่จะสรุปได้ว่า การดำเนินงานตามระบบ หมายถึง การปฏิบัติตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน

2.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

2.5.1 การนิเทศ กำกับ ติดตาม

สุเทพ บุญเติม (2549 : 33) ได้สรุปความหมายของ การกำกับติดตามว่า หมายถึง กระบวนการตรวจสอบดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ มีตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการ โดยมีการกำหนดเป้าหมายการกำกับให้ชัดเจน มีการกำหนดมาตรฐานและเกณฑ์ตัวบ่งชี้ และมีการประเมินควบคู่กันไปกับการกำกับติดตาม โดยอาจมีการประเมินผลเปรียบเทียบกับมาตรฐาน และสามารถนำมาแก้ไข ปรับปรุงแผนงาน โครงการให้ดียิ่งขึ้น ยิ่งกว่านั้นยังช่วยให้ผู้บริหารทราบว่า มีการใช้ทรัพยากรต่างๆ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีการดำเนินการต่างๆ เป็นไปตามกระบวนการที่วางไว้หรือไม่ และผลงานที่ออกมาเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

หัสพงษ์ งานดี (2551 : 49) ได้กล่าวว่า การกำกับติดตาม หมายถึง กระบวนการตรวจสอบดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ มีตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการ โดยการมีการกำหนดเป้าหมายการกำกับให้ชัดเจน ทั้งนี้สามารถนำผลการปฏิบัติงานมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

สนาม ทับทิมใส (2548 : 26) ได้กล่าวว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม งานที่มอบหมาย หมายถึง มีการติดตามงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่าง เป็นกัลยาณมิตรร่วมปฏิบัติ ร่วมกันให้การนิเทศแนะนำพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ โดยผู้นิเทศมีบทบาทจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีการให้คำแนะนำช่วยเหลือ ตามบทบาทฐานะพี่เลี้ยง การเป็นผู้กระตุ้นจูงใจ เสริมสร้างพลังในการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การเป็นผู้ติดตามและประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินงาน รวมทั้งการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การสรุปการนิเทศ

SEAMEO INNOTECH (1997, อ้างถึงใน สุเทพ บุญเติม 2549 : 31-32) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับ การกำกับติดตาม ว่า 1) หมายถึง ระบบของ (1) สิ่งที่เกิดขึ้นจากการวางแผน (2) การจัดการรับข้อมูลที่ได้มา และ (3) การเผยแพร่ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการแปลผลไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ 2) หมายถึง กรอบที่เป็นระบบในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทุกกรณีในการดำเนินงานตามโครงการเพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการ 3) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการติดตามความก้าวหน้าของกิจกรรมและการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อทำการแก้ไข 4) หมายถึง การรับผิดชอบในการจัดการ ซึ่งรวมถึง การวางแผนเก็บ

รวบรวมข้อมูลโครงการและการปฏิบัติตามโครงการ การแปรรูปข้อมูล การส่งข้อมูลสารสนเทศให้แก่ผู้ปฏิบัติอย่างรวดเร็วเพื่อปรับปรุงแก้ไขในระหว่างการค้าเนินงานตามโครงการ 5) หมายถึง ความมุ่งมั่นอย่างเป็นระบบในการวัด (1) ขอบเขตของโครงการที่มุ่งถึงประชากรเป้าหมาย(ความครอบคลุมของโครงการ) และ (2) ขอบเขตของการให้บริการตามที่ได้มุ่งหวังไว้(กระบวนการของโครงการ)

นอกจากนี้ APPEAL (1999 : 11 อ้างถึงในหัทสพงค์ งานดี 2551 : 49-50) ได้กล่าวถึงลักษณะของระบบการกำกับติดตามที่ดี (A Good Monitoring System) โอกาสของความสำเร็จของโปรแกรมการกำกับติดตามมีความจำเป็นในแต่ละระยะของการดำเนินงานตามโครงการ นับแต่จุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดสิ้นสุดของกิจกรรมตามโครงการ ระบบการกำกับติดตามที่ดีมีลักษณะดังนี้

1. ควรมีการเตรียมการเป็นระยะๆ และสามารถย้อนกลับได้ทันสถานการณ์
2. ควรบ่งชี้ปัญหาที่กำหนดวิธีการแก้ไข และการปฏิบัติ ปัญหาอาจจะเป็นลักษณะเฉพาะของโครงการหรือธรรมเนียมปฏิบัติ
3. ควรเป็นลักษณะค่อนข้างจะธรรมดาและไม่เป็นภาระกับผู้รับผิดชอบโครงการ แต่ครอบคลุมเนื้อหาเพียงพอในการเก็บข้อมูลพื้นฐานของโครงการ การใช้ประโยชน์จากข้อมูลปริมาณมากที่สับสน ไม่เพียงแต่เพิ่มความยุ่งยาก แต่จะลดความกระตือรือร้นสำหรับผู้รับผิดชอบโดยตรงในการเก็บข้อมูลและการกำกับติดตาม
4. ควรเป็นการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจากระยะเริ่มต้นถึงระยะสิ้นสุดโครงการ การกำกับติดตามค้นหาโครงสร้างสถานการณ์จริงของโลก เทียบได้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับแผนหรือคาดหวังการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิผล การกำกับติดตามควรให้ข้อมูลย้อนกลับที่แน่นอนและเหมาะสมกับสถานการณ์

2.5.2 การประเมินผล

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540 : 4 อ้างถึงใน รัฐธรรมนูญ ซึ่งเกิดลาภ 2546 : 14) ได้กล่าวว่า การประเมิน เป็นกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจของโครงการในด้านผลิตผลและกระบวนการ จุดเน้นของการประเมินคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจของสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ

สุพักตร์ พิบูลย์ (2544 : 7 อ้างถึงใน บุญยงษ์ วุ่นสน 2550 : 11) ได้กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล และตัดสินใจคุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด หากการประเมินใดมีความครบถ้วนสมบูรณ์ในด้านการวัด และด้านเกณฑ์การตัดสินใจจะส่งผลให้การประเมินมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

หัตถพงศาวดาร (2551 : 52) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมิน คือ กระบวนการวัดคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อนำผลที่ได้จากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของสิ่งที่กำหนดไว้ เพื่อทำการประเมินหรือตัดสินว่าสิ่งนั้นมีผลอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับจุดประสงค์หรือเป้าหมายของการกระทำนั้นๆ ทั้งนี้โดยเป้าหมายเพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาหรือปรับปรุงคุณค่าของสิ่งที่ประเมินนั้นต่อไป

วีระ โอบอ้อม (2549 : 77) การประเมินผล เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของงานและผลการปฏิบัติงาน เป็นระยะเพื่อให้ทราบผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามกำหนดหรือไม่มีผลงานอยู่ในระดับใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง จะได้ดำเนินการแก้ไข การประเมินผลมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อกระบวนการบริหาร เพราะทำให้ทราบความก้าวหน้า ทำให้ทราบปัญหา สามารถปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาได้ทันที่ สำหรับการประเมินผลตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน วางแผนการประเมินผลล่วงหน้าและดำเนินการประเมินตามมาตรฐานและแผนการประเมิน วิเคราะห์ผลจากการประเมินเพื่อทบทวน กำหนดแนวทางสนับสนุนการดำเนินงาน ปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547ข : 28-34) กล่าวถึงการบริหารจัดการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการประเมินผลดังนี้

1. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาแต่ละคนจัดทำรายงานการดำเนินงานเสนอหัวหน้าระดับชั้น (ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน) ทุกสิ้นภาคเรียน
2. คณะกรรมการดำเนินงานแต่ละระดับจัดทำรายงานสรุปเป็นระดับเสนอคณะกรรมการประสานงาน
3. คณะกรรมการประสานงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากหัวหน้าระดับและจากการประเมินเพื่อทบทวนของแต่ละระดับมาจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษาเสนอคณะกรรมการอำนวยการ
4. คณะกรรมการอำนวยการประชุมพิจารณา รายงานคณะกรรมการประสานงานเพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ
5. นิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของคณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงานทุกระดับอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการประชุมติดตามผลอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ ชั้นเกิดลาก (2546 : 15 – 16) ได้สรุปสาระสำคัญของการประเมินโครงการไว้ 4 ประการ คือ

1. การประเมินเป็นวิธีการศึกษาหาความจริงในด้านคุณค่าหรือข้อเท็จจริง ภายใต้วงแวดล้อมของสังคม การเข้าถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆภายใต้บริบทนั้นๆ ขึ้นอยู่กับระบบความเชื่อในวิธีอรรถนิยม จนความเชื่อในวิธีปรนัยนิยมและประสบการณ์ของนักประเมินว่าต้องการใช้มาตรการลักษณะใดทำการตัดสินคุณค่า

2. การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเชิงคุณค่าที่สนับสนุนการเจรจาต่อรองเกี่ยวกับโครงการใด โครงการหนึ่ง เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยมีการรวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบไม่ลำเอียง สามารถตรวจสอบได้ จึงทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในประสิทธิภาพของการประเมินได้เป็นอย่างดีภายใต้บริบทที่มีความหลากหลายทั้งด้านกายภาพ จิตวิทยา เศรษฐกิจ การเมือง

3. สภาพการดำเนินงานในปัจจุบันมีลักษณะเป็นแผนงาน โครงการต่างๆ ประกอบเข้าด้วยกัน จึงมีความจำเป็นต้องใช้การประเมินเพื่อตรวจสอบผลที่ได้จากโครงการเหล่านั้น ทำให้การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงาน ผลที่ได้จากการประเมินจะถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข การขยายขอบเขต หรือยุติโครงการ โดยอาจเป็นการกระทำเพื่อกรณีใดกรณีหนึ่งหรือทุกกรณีก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ผลการประเมินว่าต้องการประเมินโครงการในระยะใด เช่น การประเมินในระยะก่อนเริ่มโครงการ การประเมินในระยะระหว่างการดำเนินการ และการประเมินในระยะสิ้นสุดโครงการ

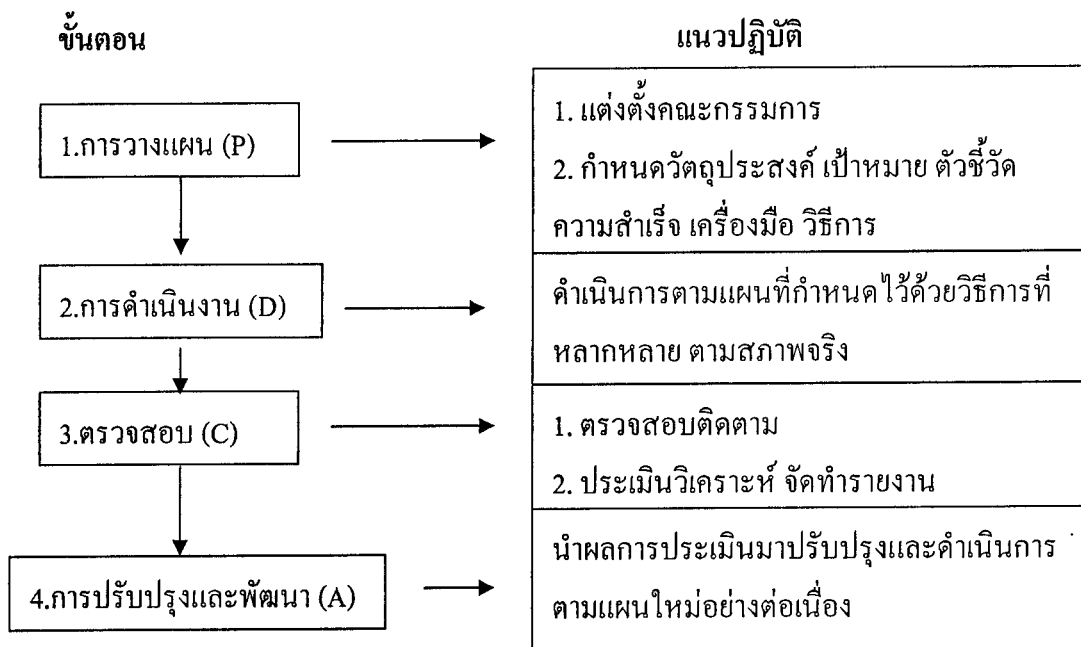
4. สาเหตุที่ต้องทำการประเมินเพราะว่า ต้องการทราบว่ามีสิ่งที่กำลังดำเนินการไป มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด เป็นความต้องการจำเป็นของผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อยเพียงใดและวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน มีความสอดคล้องกับแนวทางนโยบายใดบ้าง และเมื่อดำเนินการไปแล้วพบปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังหรือไม่ สามารถตอบสนองความต้องการได้เพียงใด ควรดำเนินการโครงการต่อไป ควรปรับปรุงโครงการหรือควรถูกยุติโดยสิ้นเชิงโครงการนั้นเสีย ซึ่งเท่ากับเป็นการตัดสินคุณค่าของโครงการที่กำลังจะดำเนินการหรือดำเนินการไปแล้ว นอกจากการประเมินจะมีผลทางตรงต่อความสำเร็จของแผนโครงการต่างๆ แล้ว ยังส่งผลกระทบต่อหากการประเมินมีคุณภาพดีจะทำให้การบริหารงานตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้มีคุณภาพไปด้วย แต่ถ้าการประเมินไม่มีคุณภาพไม่ว่าจะเนื่องจากวิธีการประเมินหรือความบกพร่องของผู้ประเมิน นอกจากจะไม่ได้ประโยชน์ต่อการบริหารแล้ว ยังก่อให้เกิดผลเสียต่อแผนงานที่กำหนดไว้อีกด้วย

และ การประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อหาคำตอบหรือตัดสินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีขั้นตอนของการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ มีเกณฑ์ และเครื่องมือ เพื่อสะท้อนให้เห็นสภาพที่แท้จริงของสิ่งที่ต้องการประเมินว่ามีสถานะในขณะนั้นเป็นอย่างไร เพื่อที่จะนำสิ่งที่รู้ว่าเป็นปัญหานั้นมาแก้ไขปรับปรุงอย่างตรงจุด และมีประสิทธิภาพที่สุด (รัฐธรรมนุญ ชื่นเกิดลาภ, 2546 :13)

2.5.3 กระบวนการ การนิเทศ ติดตาม และการประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 12) ได้กล่าวถึง การนิเทศ ติดตาม และการประเมินผล ว่า การนิเทศ ติดตาม และการประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนางานช่วยส่งเสริม สนับสนุน และให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะนำไปใช้ปรับปรุงงานต่อไป

การนิเทศ ติดตาม และการประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ ควรดำเนินการให้เป็นระบบ ซึ่งขั้นตอนการนิเทศ ติดตาม และการประเมินผลแสดงไว้ดังภาพที่ 2.3 ดังนี้

ภาพที่ 2.3 ขั้นตอนการนิเทศ ติดตาม และการประเมินผล
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 12)

กรมสามัญศึกษา (2544 : 2-3) การตรวจสอบ ทบทวน ประเมินผลการดำเนินงาน เป็นกิจกรรมสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนา เพราะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่มีการตัดสินใจ-ผิด ซึ่งการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น มีแนวดำเนินการ 2 รูปแบบ ดังนี้

1) ดำเนินการทุกระยะของการปฏิบัติงาน ด้วยการประชุม นิเทศ กำกับ ติดตาม ในบรรยากาศร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน รวมทั้งร่วมกันหาวิธีช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการประชุมร่วมกันในแต่ละระดับทุกสัปดาห์อย่างน้อย

สัปดาห์ละ 1 ครั้งมีการบันทึกและรายงานการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนา

2) ดำเนินการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยการประเมินเพื่อทบทวน ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพภายใน โดยให้ครูที่ปรึกษาประเมินตนเอง และประเมินโดยผู้ประเมินจากระดับชั้นอื่น แต่ละระดับจะสลับกันประเมินกันและกัน ตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินที่โรงเรียนกำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ก. คณะกรรมการประเมิน นำผู้รับการประเมินเพื่อเตรียมเอกสารเครื่องมือและหลักฐานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและผลที่เกิดขึ้น เช่น ระเบียบสะสม สรุปรายงานการคัดกรองนักเรียน บันทึกการจัดกิจกรรมโฮมรูม บันทึกการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกการส่งต่อนักเรียน เป็นต้น โดยจัดเตรียมให้คณะกรรมการประเมินตรวจสอบในวันประเมิน รวมทั้งการจัดเตรียมสถานที่เพื่อรับการประเมินและการสัมภาษณ์ สังเกตนักเรียนในระดับต่าง ๆ

ข. ให้ผู้รับการประเมิน ประเมินตนเองโดยอาจใช้เครื่องมือแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรืออื่น ๆ เพื่อตรวจสอบการทำงานของตนเองในเบื้องต้น แล้วนำผลการประเมินตนเองมาใช้ประกอบการประเมินคุณภาพภายใน

ค. คณะกรรมการประเมินสัมภาษณ์ สังเกต และสัมภาษณ์นักเรียนในระดับต่างๆ ตามวัน เวลา ที่กำหนด

ง. ดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อการทบทวนระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยคณะผู้ประเมินเข้าใจความรู้สึกของผู้รับการประเมินทุกคนและมีศิลปะในการสัมภาษณ์ พูดคุยเพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เป็นความจริงมากที่สุด ผู้รับการประเมินมีความกระตือรือร้น ฟังพอใจ และเต็มใจที่จะรับการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการทำงานของตนเอง โดยใช้เทคนิคการพูดคุยสัมภาษณ์ ดังนี้

(ก) ระยะเวลาเปิดใจผู้ประเมินควรเริ่มต้นด้วยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ด้วยการแนะนำตนเองและคณะผู้ประเมิน ต่อจากนั้นบอกวัตถุประสงค์ของการประเมิน และขอความร่วมมือ ในการพูดคุยแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

(ข) ระยะเวลาหาความจริง ผู้ประเมินควรใช้ศิลปะและทักษะการถาม ทักษะการฟัง ทักษะการสังเกต ทักษะการสรุปความ และทักษะการให้กำลังใจ เพื่อให้ผู้รับการประเมินมีความรู้สึกที่ดี อบอุ่น ปลอดภัย ขณะที่ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา มีการซักถามข้อสงสัย และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์โดยผู้รับการประเมินควรเกิดความรู้สึกว่าเป็นช่วงเวลาที่มียุทธศาสตร์ มีประโยชน์ มีแรงจูงใจ และมีกำลังใจที่จะปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานที่ทำให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ในการประเมิน

จ. คณะกรรมการประเมิน นำผลการประเมิน สรุป และจัดทำรายงาน ผลการประเมินของแต่ละระดับ เพื่อนำผลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนามาตรฐานคุณภาพ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

นอกจากนี้ เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2545 : 85) ได้ระบุถึงประโยชน์และความสำคัญของการติดตามและประเมินผลไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ เพราะผลย้อนกลับจะช่วยให้เกิดแผนที่มีคุณภาพ
2. ทำให้ได้งานหรือโครงการที่เหมาะสม มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและเกิดผลตามเป้าหมาย
3. กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติมีความตระตือหรือตื่น มีความเอาใจใส่และระมัดระวังในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ เปรียบเสมือนสัญญาณกระตุ้นและระงับภัย
4. ทำให้ทราบผลสำเร็จที่ควรภาคภูมิใจ หรือปัญหา อุปสรรคเพื่อจะส่งเสริม แก้ไข ปรับปรุงให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

จากแนวคิด การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนางาน ช่วยส่งเสริม สนับสนุน และให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะทำให้ผู้บริหารนำมาใช้ในการปรับปรุงงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย 1) การวางแผนในการการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล 2) การดำเนินงานการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลตามแผนที่วางไว้ 3) ตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานที่ได้จากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล 4) ปรับปรุงและพัฒนา โดยนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแผนใหม่อย่างต่อเนื่อง

2.6 ปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 669) ระบุความหมายของคำว่า ปรับปรุง หมายถึง แก้ไขให้เรียบร้อยยิ่งขึ้น

ช่อเพชร พุทธิวรุณ (2550 : 21) ได้กล่าวว่า การปรับปรุง หมายถึง การแก้ไข การพัฒนา การใช้ความคิดเทคนิควิธีการตลอดจนเครื่องมือในการพัฒนาระบบการผลิตและการบริการ ที่เป็นไปตามความต้องการตามเป้าหมายที่บุคคลหรือองค์กรกำหนดหรือเสนอไว้เพื่อให้เกิดลักษณะความพึงพอใจของลูกค้า

การปรับปรุง เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบ แล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่

แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิมเมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วย (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547 : 24 อ้างถึงใน โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน : ออนไลน์)

นอกจากนี้ กรมสามัญศึกษา (2544 : 10) ได้กล่าวว่า การปรับปรุงดำเนินการให้ได้มาตรฐาน คณะกรรมการประเมินร่วมกันประชุม วิเคราะห์ผลจากการรายงาน การประเมินเพื่อทบทวน ปรึกษาหารือการปฏิบัติงาน กำหนดแนวทาง สนับสนุนการดำเนินงาน ปรับปรุงแก้ไข ติดตามผล จัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานในภาคเรียน/ปีการศึกษาต่อไป และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการประกันการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 779) ระบุความหมายของคำว่า พัฒนา หมายถึง ทำให้เจริญ

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต (2546 : 22) การพัฒนา สรุปรายงานและประชาสัมพันธ์เป็นข้อมูลที่ได้จากรายงานการประเมินภายในของโรงเรียนทั้งหมดมาใช้พิจารณาเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในปีการศึกษาต่อไป และได้เอกสารรายงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิต(นักเรียน) โดยรายงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

และวัตถุประสงค์ของการพัฒนา และสรุปรายงาน คือ 1) เพื่อให้ได้รายงานสรุปการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละภาคเรียนและปีการศึกษา 2) เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาระบบ วิธีการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โดยมีวิธีดำเนินการพัฒนา และสรุปรายงาน ประกอบด้วย 1) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาแต่ละคนจัดทำรายงานการดำเนินงานเสนอหัวหน้าระดับชั้น (ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน) ทุกสิ้นภาคเรียน 2) คณะกรรมการดำเนินงานแต่ละระดับ เสนอคณะกรรมการประสานงาน 3) คณะกรรมการประสานงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากหัวหน้าระดับและจากการประเมินเพื่อทบทวนของแต่ละระดับมาจัดทำรายงานเป็นภาพรวมของสถานศึกษา เสนอคณะกรรมการอำนวยการ 4) คณะกรรมการอำนวยการดำเนินการดังนี้ 4.1) ประชุมพิจารณา รายงานคณะกรรมการประสานงาน ในข้อ 3) เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้อง

ทราบ 4.2) นิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของคณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการ
ดำเนินทุกระดับอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการประชุมติดตามผลอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยภาคเรียนละ 2
ครั้ง

วิรัช ภู่อเล็ก (2547 : 35) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสร้าง
ความเข้าใจอันดีระหว่างผู้สื่อสาร และผู้รับสาร ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง
กลุ่มคน สถาบัน และประชาชน เพื่อความร่วมมือ การยอมรับ สนับสนุน ความศรัทธาและความ
ไว้วางใจต่อกัน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2540 : 2 – 4 อ้างถึงในวิรัช ภู่อเล็ก (2547 : 37) ได้
กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา ดังนี้

1. เพื่อเสนอรายงานให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง
ต่างๆเกี่ยวกับกิจกรรมของสถานศึกษาและการจัดการศึกษา
2. ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ให้รู้สึก
เป็นเจ้าของและเป็นหน้าที่ของประชาชน ที่ต้องให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน
ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาของเด็กทั้งในสถานศึกษาและทางบ้าน
4. สร้างความเชื่อถือ ศรัทธา และความเชื่อมั่น ความนิยมของประชาชน
ที่มีต่อสถานศึกษา
5. ประเมินความต้องการของผู้ปกครองและประชาชน ในท้องถิ่นที่มีต่อ
การศึกษา เพื่อสถานศึกษาจะได้หาทางสนองตอบความต้องการอย่างแท้จริง
6. ช่วยแก้ไขข้อขัดแย้ง บรรเทาข้อข้องใจทั้งหลาย ในแง่
ต่างๆ ที่นักเรียน ผู้ปกครอง ครูและประชาชน ที่มีต่อสถานศึกษาให้หมดสิ้น ไป ให้ทุกฝ่ายมอง
สถานศึกษาด้วยความชื่นชม
7. เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
เสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้แนวคิด มิใช่เพียงแต่เป็นความต้องการของครูหรือสถานศึกษาเท่านั้น
8. เพื่อให้นักเรียน ครู ผู้ปกครองเข้าใจในระเบียบกฎเกณฑ์และเหตุผล
ความจำเป็น ที่จะต้องมีกฎระเบียบ ให้เข้าใจตรงกันเพื่อร่วมมือในการปฏิบัติ
9. เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนสนับสนุนช่วยเหลือเกื้อกูล โรงเรียน ด้าน
กำลังกาย จิตใจ ปัญญา ความคิด วัสดุ แรงงาน ตลอดจนงานด้านการเงินที่ขาดแคลน
10. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน สถานศึกษาและ
ชุมชนที่อยู่ใกล้ชิด โดยสถานศึกษาเป็นทั้งศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษาและศูนย์วัฒนธรรมของ
ชุมชน

สนาม ทับทิมใส (2548 : 29) ได้กล่าวถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน ว่า เป็นกระบวนการที่สถานศึกษาต้องดำเนินการให้มีข้อสรุปเพื่อบันทึกการประเมินตนเองเป็นเอกสาร หลักฐานสำหรับนำไปใช้ปรับปรุง การพัฒนางานของสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด

นอกจากนี้ สนาม ทับทิมใส (2548 : 29) ได้กล่าวว่า การสรุปผลและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการสรุปเพื่อบันทึกการประเมินผล เป็นเอกสารหลักฐานสำหรับนำไปใช้ปรับปรุงการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง กรรมการ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยมีครูที่ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ มีภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการบริหารงาน 5 กิจกรรม ประกอบด้วย ประการที่หนึ่ง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประการที่สองการคัดกรองนักเรียน ประการที่สาม การส่งเสริมและพัฒนา ประการที่สี่ การป้องกันและแก้ไขปัญหา ประการที่ห้า การ ส่งต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547 : 35) การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนจะประสบผลสำเร็จได้ และปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตาม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือ ร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ 2) ครูทุกคนและผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความ ตระหนัก ในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มี ความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน 3) คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการ ประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะ อย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด 4) ครูที่ ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนใน โรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จากโรงเรียน 5) การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้ง การเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่อง ทักษะเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน โรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรม สุขภาพจิต, 2546 : 3) ซึ่งผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ 1) บริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้ชัดเจนและมี ประสิทธิภาพ 2) ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครื่องข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่างๆ เช่น สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ฯลฯ 3) ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 17-18)

จากแนวคิดข้างต้นพอสรุปได้ว่า การปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และ ประชาสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องจากการประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยนำผลการประเมินมาแก้ไข พัฒนาให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งจัดทำแบบสรุปรายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

วิชิต รุ่งศรีทอง (2546 : 237-256) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา 7 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) การคัดกรองนักเรียน 4) การส่งเสริมนักเรียน 5) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 6) การส่งต่อ 7) การติดตามประเมินผล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2545 จำนวน 345 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้านคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่วนด้านการบริหารจัดการมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

นันทพงศ์ พุทธชาติรัตน์ (2546 : บทคัดย่อ) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในการส่งเสริมนักเรียนและด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกันและแก้ไข ด้านการส่งต่อและด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน 4) ปัญหาในการ

ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้แก่ นักเรียนให้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง มีความผิดพลาดในการคัดกรองนักเรียน นักเรียนที่มีปัญหาแล้วไม่มาปรึกษาครู และพฤติกรรมของนักเรียนไม่เปลี่ยนแปลง ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาได้แก่ สอบถามนักเรียน เพื่อนและผู้ปกครองนักเรียนเพิ่มเติมตรวจสอบข้อมูลนักเรียนให้ละเอียด ถี่ถ้วน จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน สร้างความเชื่อมั่นให้นักเรียนว่าครูสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ และมีการติดตามประเมินผลการช่วยเหลือนักเรียนเป็นระยะ อย่างสม่ำเสมอ

ทักษิณ ทักษิมา (2547 : 114-125) ได้ศึกษาพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การจัดการประชุมอบรม เจริญปฏิบัติกร และการศึกษาดูงาน ทำให้ครูที่ศึกษามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามขั้นตอนในการแก้ปัญหานักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลืออย่าง เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน จัดทำระเบียบสะสม ดำเนินงานโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ครูที่ปรึกษา นักเรียนและผู้ปกครองให้ความร่วมมือด้วยดี 2) การคัดกรองนักเรียน มีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน และการดำเนินงานในการพิจารณาคัดกรองนักเรียน ในรูปคณะกรรมการ ให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับสภาพบริบทของนักเรียนในห้องถิ่น โดยการกำกับติดตามให้ความรู้ตลอดระยะเวลา 3) การส่งเสริมนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม นักเรียนมีการพัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจ มีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออก ครูและนักเรียนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน นักเรียนได้เรียนรู้การคบเพื่อนมารยาทในสังคม และการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนผู้ปกครองมีความรัก ความเข้าใจ เอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน และ โรงเรียนจัดโครงการเยี่ยมบ้าน เพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและนักเรียน ได้ข้อมูลจากสภาพแวดล้อมทางบ้าน 4) การป้องกันและการแก้ไขปัญหา มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน การดำเนินจัดกิจกรรมห้องเรียน การดำเนินการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม การดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การดำเนินงานจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และการดำเนินงานกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง โดยนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองตามความถนัดตามความสามารถ 5) การส่งต่อ มีการดำเนินการวิเคราะห์พิจารณาข้อมูลนักเรียนเพื่อส่งต่อ และมีการประสานงานกับอาจารย์ที่รับนักเรียน เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของครูที่ปรึกษาและครูที่เกี่ยวข้อง ทำให้ช่วยแก้ปัญหา และลดปัญหาของนักเรียนของครูที่ปรึกษาและครูที่เกี่ยวข้อง ทำให้ช่วยแก้ปัญหาและลดปัญหาของนักเรียนลงได้ ปัญหาของนักเรียนยังไม่ถึงขั้นรุนแรงที่จะต้องดำเนินการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ

สนาม ทับทิมใส (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 2) เปรียบเทียบการ

บริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู และขนาดโรงเรียน และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการพิจารณามาตรฐานตัวชี้วัดงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการสรุปผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง 2) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ตามความคิดของครูและผู้บริหารและครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการกำหนดมาตรฐานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน ผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3) ปัญหาในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยเพราะขาดความรู้ ขาดผู้นำ ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ได้แก่ โรงเรียนต้องแต่งตั้งคณะทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการแก่ครู ผู้ปกครองเพื่อให้ความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและโรงเรียนคอยกำกับติดตามการดำเนินงาน

วีระ โอบอ้อม (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ เพชรบุรี เขต 2 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมและวางแผนดำเนินงาน 2) ด้านการดำเนินงานตามแผน 3) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 4) ด้านการประเมินผล และเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงานของครู ประเภทของสถานศึกษา ขนาดของสถานศึกษา และพฤติกรรมผู้นำ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 189 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวัดระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยครอบคลุมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ด้าน

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการ LSD (Least-Significant Different) ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมและวางแผนดำเนินงาน ด้านการดำเนินงานตามแผน และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามอยู่ในระดับปานกลาง 2) ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ที่มีสถานภาพในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่อยู่ประเภทสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวม ไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็น โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ครูที่มองผู้นำมีพฤติกรรมต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการเตรียมและวางแผนการดำเนินงาน และด้านการดำเนินงานตามแผน

หัสพงส์ งานดี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกรณีศึกษา โรงเรียนวัด โนนทัยพายัพ โรงเรียนธีรภานท์บ้านโอง และ โรงเรียนไหล่หินวิทยา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมและการวางแผน พบว่า ทุกโรงเรียน มีพิจารณาเลือกบุคลากรในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่เป็นอย่างดี มีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนานักเรียนในทุกๆด้าน มีการวิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของ โรงเรียนเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน มีการเลือกผู้เข้าพบผู้ปกครองนักเรียนเป็นประจำ เลือกบุคลากรที่อุทิศเวลาในการทำงานให้แก่โรงเรียนอย่างเต็มที่ ด้านการปฏิบัติตามแผน พบว่า มีการคัดเลือกครูที่ปรึกษาดีเด่นด้านการช่วยเหลือนักเรียนทุกปีการศึกษา มีการนำข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาชี้จุดเด่น จุดด้อยของงานให้แก่บุคลากร มีการประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานทุกสัปดาห์ มีการฝึกรอบรมบุคลากร โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาให้ความรู้เรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่งบุคลากรไปอบรมยังหน่วยงานอื่น ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน พบว่า มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม เป็นระยะๆ ให้กับบุคลากรที่ดำเนินงานและครูที่ปรึกษา ตามความเหมาะสมของเวลาที่โรงเรียนกำหนด ครูที่ปรึกษาจะมีการประเมินผลการปฏิบัติงานกันเองในแต่ละระดับชั้น

และทุกสิ้นภาคเรียนครูที่ปรึกษาจะมีการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน ไปยังคณะกรรมการ
 อำนวยการ ด้านบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง พบว่า มีการให้
 ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี พร้อมทั้งมีการเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา
 แก้ปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกๆเรื่อง

ไพรินทร์ โฉมพุดดี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานตาม
 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย เพื่อพัฒนาการ
 ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย
 ให้ดียิ่งขึ้น โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 คน ดำเนินการโดยใช้
 กลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ ได้แก่การประชุมระดมสมอง กิจกรรมการพัฒนา การกำกับติดตามผล ตามกรอบ
 เนื้อหา 2 เนื้อหาได้แก่การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งต่อนักเรียน วิธีการศึกษาใช้หลักวิจัย
 ปฏิบัติการ 2 รอบแต่และวงรอบประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติการตามแผน การสังเกต และการ
 สะท้อนผล มีกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้า 5 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ครูที่ปรึกษาชั้น ม 4/1 – 4/2 ครู
 แนะนำผู้ปกครองนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ซึ่งมีการตรวจสอบ
 ข้อมูล โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบ 3 เสา (Triangulation Technique) การวิเคราะห์ข้อมูล
 ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โดยการพรรณนาวิเคราะห์ผล
 การศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ สภาพก่อนการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 โรงเรียนน้ำสวยวิทยา อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน
 12 คน มีคุณลักษณะไม่พึงประสงค์ โดยมีพฤติกรรมเสี่ยง ดื่มสุรา 2 คนสูบบุหรี่ 10 คน หลังจากได้
 ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ผลปรากฏว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขนักเรียน ด้านการส่งต่อ
 นักเรียน โดยภาพรวมแล้ว สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระดับหนึ่ง โดยยังมีประเด็นที่มีปัญหาคือ
 นักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน แต่ที่ต้องการได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
 และมีปัญหาในบางกิจกรรมที่ไม่น่าพอใจ ซึ่งจะต้องทำการพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์
 กิจกรรมการพัฒนา และการกำกับติดตามผล ผลการพัฒนาปรากฏว่านักเรียนในกลุ่มเสี่ยงลดลง
 เหลือเพียง 1 คน ที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สุภาพ อัยยะ (2552 : บทคัดย่อ) สภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ
 นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ
 สภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของ
 โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 346 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
 รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t - test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6) การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

รัตนา นิธิรักษ์ (2550 : ออนไลน์) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในชนบท โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาในชนบทที่จัดการศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 3 -4 ตั้งอยู่ในสังคมที่มีลักษณะสังคมชนบท หรือสังคมเกษตร ประชาชนสังคมในชนบท จะมีความผูกพันกับท้องถิ่น เครือญาติการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนเป็นสำคัญ มีความเจริญทางด้านวัตถุน้อย ผู้คนที่อยู่อาศัยมีอาชีพทางการเกษตร เลี้ยงสัตว์ และทำการประมงเป็นส่วนใหญ่ ชนบทจึงเป็นพื้นที่ที่แวดล้อมด้วยทุ่งนา ป่าเขา หุบห้วย แม่น้ำและลำธาร เป็นต้นมีวิถีชีวิตแบบง่ายๆ สังคมชนบทมีความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ มีวิถีการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน กลุ่มเพื่อนบ้านญาติพี่น้องมีการควบคุมทางสังคมกันเอง ซึ่งปัจจุบันการคมนาคมสะดวก ชุมชนเมืองกับชุมชนชนบทมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น มีการสื่อสารสมัยใหม่มีการแต่งกายตามสมัยนิยม รับสินค้าใหม่ๆ มีการผลิตเพื่อการค้าขายมากขึ้น ลักษณะของสังคมชนบทเช่นนี้ จะมีตัวแปรที่สำคัญคือ กระบวนการทางสังคมที่เป็นผลต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน กล่าวคือ บ่อยครั้งที่มีการจัดงานรื่นเริง งานตามประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น งานลอยกระทง งานทำบุญร้อยวัน งานศพ งานบุญบั้งไฟ แม้กระทั่งงานร่วมสมัยงานวันเกิด หรืองานแข่งขันกีฬา เพื่อการรณรงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็จะมีการเฉลิมฉลอง ทั้งในขณะที่งานกำลังดำเนินอยู่ และเมื่อ

งานเสร็จสิ้นลง ก็จะพบว่ามีการจัดเลี้ยงเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มีการดื่มสุรา สูบบุหรี่ เล่นการพนัน โดยเฉพาะในเรื่องการพนันมีการอ้างความชอบธรรม เช่น ในงานศพก็จะอ้างว่าเล่นเพื่ออยู่เป็นเพื่อนศพในงานสวดพระอภิธรรมศพและตั้งศพบำเพ็ญกุศล พฤติกรรมของผู้ใหญ่ หรือผู้ที่ประกอบอาชีพแล้ว ทั้งเป็นผู้ปกครองนักเรียน และผู้อยู่อาศัยในชุมชน ดังกล่าวเหล่านี้ จึงก่อให้เกิดแบบอย่างของวัฒนธรรมจนทำให้นักเรียน เด็กเยาวชน เคยชินกับพฤติกรรมเช่นนี้ เห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดา

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ทอร์มา (Torma. 1999 : Abstract อ้างถึงในวีระ โอบอ้อม 2549 : 87) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจทัศนคติในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล Virginia Beach City Public School. ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน (ผู้ปกครอง ผู้บริหาร โรงเรียนคณาจารย์ ครูแนะแนว และนักเรียนเกรด 5) ในเรื่องเกี่ยวกับการแนะแนวและให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา Virginia Beach City Public School กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ปกครองผู้บริหาร โรงเรียน คณาจารย์ และครูแนะแนว ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครอง ผู้บริหาร โรงเรียนคณาจารย์และครูแนะแนวมีความรู้สึกว่าการพัฒนานุคลิกภาพของนักเรียน คือจุดมุ่งหมายที่ดีที่สุดโดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.3 ถึง 3.8 นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ปกครอง ผู้บริหาร โรงเรียนคณาจารย์ครูแนะแนวทุกคน มีความรู้สึกในด้านบวกเกี่ยวกับโปรแกรมการแนะแนวและการให้คำปรึกษาซึ่งช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ได้ดียิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาจึงมีผลกระทบในด้านบวกต่อการพัฒนานุคลิกภาพของนักเรียนและยังมีส่วนช่วยให้นักเรียนสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านพัฒนาการของตนเองได้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.0 ถึง 3.8 ทัศนคติในภาพรวมก็คือ โปรแกรมการแนะแนวและให้คำปรึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาเป็นสิ่งที่มีความพึงพอใจมากที่สุด ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยคือ ผู้บริหารงานแนะแนวต้องมีการพิจารณา ทบทวนในเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน การสนับสนุนให้ครูที่ปรึกษาพยายามจัดหาโปรแกรมเพื่อช่วยเหลือทางวิชาการแก่นักเรียน และสำรวจอัตราส่วนระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียนด้วย

หยวน (Yuen. 2001 : Abstract อ้างถึงในวีระ โอบอ้อม 2549 : 87 - 88) ได้ศึกษาเรื่อง ความเชื่อในการบริหารงานแนะแนวและให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพของครูแนะแนวในฮ่องกง (ประเทศจีน) ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ทัศนคติของครูแนะแนวในเรื่องเกี่ยวกับองค์ประกอบของการปฏิบัติงานด้านการแนะแนวและให้คำปรึกษาภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูแนะแนวในฮ่องกง (ประเทศจีน) โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผลการวิจัยพบว่า ครูแนะแนวแสดงความคิดเห็นว่าความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น การ

ให้บริการแนะแนวด้วยความเข้าใจ กระบวนการบริหารงานโรงเรียนในภาพรวม คุณภาพของบุคลากร และความเชื่อในด้านบวกเกี่ยวกับงานแนะแนวและให้คำปรึกษาภายในโรงเรียนคือ องค์ประกอบสำคัญของงานแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ และทัศนคติที่มีต่องานแนะแนวและให้คำปรึกษาของครูแนะแนว คือตัวทำนายระดับความท้อแท้ การสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสำเร็จของบุคลากร ได้อย่างมีนัยสำคัญ

ลาเรส (Lares, 1999 : 4603 – A อ้างถึงใน สมศักดิ์ วรรณศิริ, 2550 : 49 – 50) ได้ศึกษาความเข้าใจหลักการและการปฏิบัติตามหลักการบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ (Total Quality Management) ในด้านวินัยนักเรียน เพื่อกำหนดคุณภาพของระบบดูแลการวินัย การแก้ปัญหาวินัยนักเรียน ตลอดจนกำจัดอุปสรรคบางประการในการแก้ปัญหาวินัยนักเรียน เพื่อปรับปรุงค่านิยมที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีคุณภาพและระบบของพฤติกรรม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการไปเยี่ยมเยียนสำนักวินัยนักเรียน นักเรียน ครู และผู้ปกครองในโรงเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แล้วนำมาให้ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวินัยนักเรียน โดยใช้หลัก TQM เพื่อร่วมกันตัดสินใจว่าปัญหาวินัยในเรื่องใด และช่วงเวลาใดของการเรียนที่เป็นปัญหาสำคัญ ตลอดจนร่วมกันหาสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปหลักของ TQM ในการแก้ปัญหาวินัยนักเรียนใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากเป็นการทำให้นักเรียนพัฒนาการมีวินัยอย่างเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับ ทำให้ผู้ใหญ่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือนักเรียนหาแนวทางในบรรยากาศแห่งความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีผลทำให้นักเรียนรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนให้นักเรียนมีวินัยด้วยตนเอง ไม่ใช่เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่ความไม่พอใจหรือ โกรธแค้นผู้ใหญ่/โรงเรียน

โคล (Cole, 2002 : 9462 – A อ้างถึงใน สมศักดิ์ วรรณศิริ, 2550 : 50) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ผู้ช่วยครูใหญ่ในด้านการควบคุมดูแลวินัยตามความคิดเห็นของครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ในโรงเรียนรัฐจอร์เจีย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ช่วยครูใหญ่ได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมในการจัดการกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้มาเยี่ยมเยียนโรงเรียนกับบุคลากรของโรงเรียน ควบคุมการเข้าชั้นเรียนของนักเรียน ทั้ง 2 กลุ่ม มีการรับรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบเบื้องต้นของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวินัยนักเรียน แตกต่างกันในเรื่องต่อไป การเสริมสร้างบรรยากาศของโรงเรียน ให้เกิดการสร้างสรรค์พฤติกรรมที่เหมาะสม การรวบรวมข้อมูลการทำผิดวินัยของนักเรียน เป็นผู้ประสานกับบุคคลนอก บุคลากรร่วมทำงาน และการบริหารงบประมาณแต่ทั้ง 2 กลุ่ม มีการรับรู้เรื่องอื่นๆ ไม่ต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย “การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2” ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2552 ตามข้อมูลสารสนเทศของศูนย์ประสานงานการมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ (http://61.7.230.235/mathayom/human/report/totalPeople.php?prov_id=46&name_prov_กาฬสินธุ์) จำนวนสถานศึกษา 16 โรงเรียน จำนวน 469 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 31 คน และครู 438 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 31 คน และครู จำนวน 181 คน รวมจำนวน 212 คน ที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2552 ซึ่งได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้ตารางของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างในธีรวิทย์ เอกะกุล, 2543) โดยให้มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม .05

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) เลือกผู้บริหารทั้งหมด จำนวน 31 คน
- 2) สุ่มตามสัดส่วนของครูแต่ละโรงเรียนได้ จำนวน 181 คน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ที่	โรงเรียน	ประชากร ผู้บริหาร	ประชากรครู	กลุ่มตัวอย่างครู
1	เขาพระนอนวิทยาคม	2	22	9
2	โนนสูงพิทยาคม	3	24	10
3	ยางตลาดวิทยาคาร	5	96	40
4	วังมนวิทยาคาร	1	18	7
5	คำเจริญวิทยาคม	1	15	6
6	วังลิ้นฟ้าวิทยาคม	1	21	9
7	ห้วยเม็กวิทยาคม	2	43	18
8	หัวหินวัฒนาลัย	2	13	5
9	ดงกลางพัฒนศึกษา	1	11	5
10	ท่าคันโทวิทยาคาร	2	45	19
11	มัธยมภูฮังพัฒนวิทย์	1	15	6
12	หนองกุงศรีวิทยาคาร	4	47	19
13	หนองบัวไชยวารพิทยาสรรพ์	1	12	5
14	เหล่ากลางวิทยาคม	2	26	11
15	หนองชัยวิทยาคม	1	12	5
16	ไทรรัตน์วิทยาคม	2	18	7
รวม		31	438	181

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2552 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) พัฒนาจากแบบสอบถามของสนาม ทับทิมใส (2548 : ภาคผนวก) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 และพิจารณาภายใต้องค์ประกอบของวิธีการบริหารงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2547 ประกอบด้วย 6 ด้าน จำนวน 25 ข้อ ดังนี้

1) การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์	จำนวน 4 ข้อ
2) การกำหนดมาตรฐาน	จำนวน 4 ข้อ
3) การวางระบบ และแผนการบริหารงาน	จำนวน 4 ข้อ
4) การบริหารงานตามระบบ	จำนวน 5 ข้อ
5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	จำนวน 5 ข้อ
6) ปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์	จำนวน 3 ข้อ

รายการข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้ตอบได้พิจารณาตามสภาพที่เป็นจริงว่ามีการบริหารงานในระดับใด มี 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีการบริหารงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (ภาคผนวก ก)

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี หลักการและวิธีการบริหารงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากตำราเอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 นำ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามากำหนดกรอบความคิดเบื้องต้น เพื่อกำหนดขอบเขตและเครื่องมือในการวิจัย โดยกำหนดคำถาม โดยใช้แบบเลือกตอบ

2.2.3 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด โดยพยายามให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของการวิจัย

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอขอคำแนะนำ จากที่อาจารย์ปรึกษา

2.2.5 หลังจากนั้นผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ข) ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษา จำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิทางการการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ (ภาคผนวก ค)

2.2.6 นำผลการตรวจสอบแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาปรับปรุงข้อคำถาม แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้เหมาะสมถูกต้องอีกครั้ง

2.2.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับผู้บริหารและครูจำนวน 20 คน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล

2.2.8 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาคำนวณหาค่าสถิติความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ปรากฏว่าค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามรายด้านปรากฏผล ดังนี้

การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์	มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .83
การกำหนดมาตรฐาน	มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .87
การวางระบบ และแผนการบริหารงาน	มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .81
การบริหารงานตามระบบ	มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .85
การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .89
ปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์	มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .80

2.2.9 ผู้วิจัยเขียนข้อความที่แบบสอบถาม ว่าสำหรับผู้บริหาร และสำหรับครู

2.2.10 นำแบบสอบถามไปใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 นำหนังสือจากโรงเรียนดงกลางพัฒนศึกษา ไปขออนุญาตเพื่อเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำส่งและเก็บแบบสอบถามกลับคือผ่านทางระบบช่องรับส่งหนังสือราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 212 ฉบับ ได้กลับคืนจำนวน 206 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.17 ปรากฏดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืน

ผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง		ร้อยละ
	จำนวนที่จัดส่ง	จำนวนที่เก็บได้	
1. ผู้บริหาร	31	30	96.77
2. ครู	181	176	97.24
รวม	212	206	97.17

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำ แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดระเบียบข้อมูล โดยแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูของสถานศึกษา ลงรหัสแล้วดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติพื้นฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกรายด้านและรายชื่อ โดยใช้เกณฑ์ตัดสินค่าเฉลี่ยกำหนดเป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ independent

ตอนที่ 3 การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการแจกแจงความถี่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 206 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 14.56 และครู จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 85.44 ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดของผู้บริหารและครู ปรากฏผล ดังนี้

1.1 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการ ปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ดังปรากฏใน ตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวม

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์	3.63	.96	มาก
2. ด้านการกำหนดมาตรฐาน	3.79	.78	มาก
3. ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงาน	3.84	.80	มาก
4. ด้านการบริหารตามระบบ	3.98	.82	มาก
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	3.66	.84	มาก
6. ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์	3.45	.94	ปานกลาง
รวม	3.76	.87	มาก

1.2 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายด้าน

1.2.1 ด้านการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์

การกำหนดทิศทางและกลยุทธ์งานระบบดูแลช่วยนักเรียนโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ดังปรากฏในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ด้านการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์

การกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{x}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
1. การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ทั้งภายใน และ ภายนอกโรงเรียนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.49	.95	ปานกลาง
2. การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และพันธกิจงานระบบดูแลช่วย เหลือนักเรียน	3.72	1.02	มาก
3. การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วย เหลือนักเรียน โดยพิจารณาถึงจุดอ่อนจุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ของโรงเรียน	3.66	.93	มาก
4. การนำกลยุทธ์ไปกำหนดเป็นแผนงานระบบดูแลช่วยเหลื่อ นักเรียน	3.66	.92	มาก
รวม	3.63	.96	มาก

1.2.2 ด้านการกำหนดมาตรฐาน

การกำหนดมาตรฐานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ดังปรากฏในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาลสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ด้านการกำหนดมาตรฐาน

การกำหนดมาตรฐาน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	การกำหนดมาตรฐาน		ระดับการ ปฏิบัติ
	\bar{X}	S.D.	
1. การกำหนดเกณฑ์ และตัวชี้วัดงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.84	.83	มาก
2. การกำหนดเกณฑ์ และตัวชี้วัดด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการดำเนินงานและด้านปัจจัย	3.89	.76	มาก
3. การนำเกณฑ์ และตัวชี้วัดมาใช้ในการตรวจสอบและส่งเสริมงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.89	.74	มาก
4. การนำเกณฑ์ และตัวชี้วัดมาใช้ในการประเมิน และประกันคุณภาพ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.75	.77	มาก
รวม	3.79	.78	มาก

1.2.3 ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงาน

การวางระบบ และแผนการบริหารงานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ดังปรากฏในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงาน

การวางระบบ และแผนการบริหารงาน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
1. การกำหนดเป้าหมาย และลำดับความสำคัญงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	3.83	.80	มาก
2. การกำหนดมาตรฐาน กิจกรรม และ/หรือ โครงการงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	3.79	.86	มาก
3. การมอบหมายหน้าที่ให้กับบุคลากรงานระบบดูแลช่วย เหลือนักเรียน	3.95	.74	มาก
4. การระบุทรัพยากรที่ต้องใช้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.80	.81	มาก
รวม	3.84	.80	มาก

1.2.4 ด้านการบริหารงานตามระบบ

การบริหารงานตามระบบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ดังปรากฏในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการบริหารงานตามระบบ

การบริหารงานตามระบบ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน			ระดับการ ปฏิบัติ
	\bar{X}	S.D.	
1. การดำเนินงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	4.05	.72	มาก
2. การดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	3.98	.82	มาก
3. การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนานักเรียน	4.03	.83	มาก
4. การดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข	4.00	.82	มาก
5. การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งต่อ ทั้งภายใน และภายนอก	3.84	.88	มาก
รวม	3.98	.82	มาก

1.2.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ดังปรากฏในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาลสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
1. การวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.64	.88	มาก
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการในการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.76	.85	มาก
3. คณะกรรมการ นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแผนที่ได้กำหนดไว้	3.70	.81	มาก
4. คณะกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานที่ได้จากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	3.62	.83	มาก
5. คณะกรรมการนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแผนใหม่อย่างต่อเนื่อง	3.60	.81	มาก
รวม	3.66	.84	มาก

1.2.6 ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์

การปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางดังปรากฏในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาลสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์

การปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{x}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. นำผลการประเมินมาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น	3.40	.91	ปานกลาง
2. จัดทำแบบสรุปรายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.48	.93	ปานกลาง
3. การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	3.48	.99	ปานกลาง
รวม	3.45	.94	ปานกลาง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปรากฏผลดังนี้

2.1 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวม

ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงาน ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครู ดังปรากฏในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดของผู้บริหารและครู

การบริหารงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร		ครู		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. ด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์	4.03	0.77	3.56	0.98	2.898*
2. ด้านการกำหนดมาตรฐาน	4.03	0.74	3.75	0.78	1.853
3. ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงาน	4.19	0.77	3.78	0.79	2.697*
4. ด้านการบริหารตามระบบ	4.21	0.76	3.94	0.82	1.755
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	3.83	0.80	3.63	0.84	1.219
6. ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์	3.89	0.78	3.38	0.96	3.181*
รวม	4.03	0.78	3.68	0.87	2.247*

2.2 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายด้าน

2.2.1 ด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์

การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครู ดังปรากฏในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดของผู้บริหารและครู

การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์	ผู้บริหาร		ครู		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.77	0.77	3.44	0.97	2.032*
2. การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และพันธกิจงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.27	0.74	3.63	1.03	4.085*
3. การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยพิจารณาถึงจุดอ่อนจุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคของโรงเรียน	4.00	0.74	3.60	0.95	2.593*
4. การนำกลยุทธ์ไปกำหนดเป็นแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.10	0.76	3.58	0.93	3.353*
รวม	4.03	0.77	3.56	0.98	2.898*

2.2.2 ด้านการกำหนดมาตรฐาน

การกำหนดมาตรฐานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อการกำหนดเกณฑ์ และตัวชี้วัดด้านคุณภาพของผู้เรียน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครู ดังปรากฏในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการกำหนดมาตรฐานตามความคิดของผู้บริหารและครู

การกำหนดมาตรฐาน	ผู้บริหาร		ครู		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การกำหนดเกณฑ์ และตัวชี้วัดงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.10	0.76	3.80	0.83	2.003
2. การกำหนดเกณฑ์ และตัวชี้วัดด้านคุณภาพของผู้เรียนด้านกระบวนการดำเนินงานและด้านปัจจัย	4.13	0.68	3.85	0.83	2.018*
3. การนำเกณฑ์ และตัวชี้วัดมาใช้ในการตรวจสอบและส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.90	0.76	3.65	0.73	1.653
4. การนำเกณฑ์ และตัวชี้วัดมาใช้ในการประเมิน และประกันคุณภาพงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.00	0.74	3.71	0.76	1.967
รวม	4.03	0.74	3.75	0.78	1.853

2.2.3 ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงาน

การวางระบบ และแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อการระบุทรัพยากรที่ต้องใช้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครู ดังปรากฏในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงานตามความคิดของผู้บริหารและครู

การวางระบบ และแผนการบริหารงาน	ผู้บริหาร		ครู		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การกำหนดเป้าหมาย และลำดับความสำคัญงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.30	0.75	3.76	0.78	3.654*
2. การกำหนดมาตรฐาน กิจกรรม และ/หรือโครงการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.23	0.82	3.71	0.84	3.226*
3. การมอบหมายหน้าที่ให้กับบุคลากรงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.30	0.65	3.89	0.74	3.150*
4. การระบุทรัพยากรที่ต้องใช้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.03	0.85	3.76	0.80	1.633
รวม	4.19	0.77	3.78	0.79	2.697*

2.2.4 ด้านการบริหารงานตามระบบ

การบริหารงานตามระบบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาข้อพบว่า ข้อการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนานักเรียน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครู ดังปรากฏในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงานตามความคิดของผู้บริหารและครู

การบริหารงานตามระบบ	ผู้บริหาร		ครู		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การดำเนินงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	4.27	0.64	4.01	0.73	1.976
2. การดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	4.20	0.81	3.94	0.82	1.611
3. การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนานักเรียน	4.37	0.72	3.98	0.84	2.673*
4. การดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันช่วยเหลือ และแก้ไข	4.23	0.86	3.97	0.81	1.591
5. การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งต่อ ทั้งภายใน และภายนอก	4.10	0.80	3.80	0.88	1.857
รวม	4.21	0.76	3.94	0.82	1.755

2.2.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล

การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครู ดังปรากฏ ในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลตามความคิดของผู้บริหารและครู

การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	ผู้บริหาร		ครู		t
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1. การวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	3.77	0.77	3.61	0.89	0.978
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการในการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.97	0.85	3.73	0.84	1.427
3. คณะกรรมการ นิเทศ กำกับ ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนตามแผนที่ได้กำหนดไว้	3.83	0.83	3.68	0.81	0.958
4. คณะกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานที่ได้จากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	3.83	0.83	3.59	0.83	1.507
5. คณะกรรมการ โดยนำผลการประเมินมา ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนตามแผนใหม่อย่าง ต่อเนื่อง	3.83	0.75	3.56	0.81	1.813
รวม	3.83	0.80	3.63	0.84	1.219

2.2.6 ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์

การปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครู ดังปรากฏในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์ตามความคิดของผู้บริหารและครู

การปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และ ประชาสัมพันธ์	ผู้บริหาร		ครู		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. นำผลการประเมินมาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น	3.83	0.75	3.32	0.92	3.335*
2. จัดทำแบบสรุปรายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.90	0.71	3.40	0.95	3.350*
3. การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	3.93	0.87	3.40	0.99	3.059*
รวม	3.89	0.78	3.38	0.96	3.181*

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

3.1 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.15 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์งานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
1. บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการ พัฒนา และขาดการใช้แผนกำหนดทิศทาง (f = 2)	1. จัดวิทยากรอบรมให้ความรู้บุคลากร (f = 3)
2. การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ไม่ชัดเจนทำให้ กระบวนการปฏิบัติไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วาง ไว้ (f = 2)	1. กำหนดกลยุทธ์ให้ชัดเจนเพื่อกระบวนการ ปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ (f = 1)

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านปัญหาการกำหนด
มาตรฐานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการกำหนดมาตรฐาน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
1. การกำหนดมาตรฐานยังไม่ครอบคลุมพันธ กิจการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (f = 2)	1. การกำหนดมาตรฐานต้องให้ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม (f = 1)

ตารางที่ 4.17 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการวางระบบและแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการวางระบบและแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
1. การวางระบบ และแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง ขาดงบประมาณในการประสานงานให้ต่อเนื่อง (f = 2)	1. กำหนดผู้รับผิดชอบ และผู้ประสานงานให้ชัดเจน เพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพ (f = 1)

ตารางที่ 4.18 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการบริหารงานตามระบบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการบริหารงานตามระบบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
1. บุคลากรขาดความร่วมมือ และความเข้าใจในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (f = 2)	1. ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และผลดีที่เกิดต่อนักเรียน (f = 2)
2. ขาดการนิเทศ ติดตาม(f = 1)	1. จัดระบบการนิเทศติดตาม(f = 1)

ตารางที่ 4.19 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
1. ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลที่ ต่อเนื่อง(f = 3)	1. วางแผนการนิเทศ และจัดทำคู่มือในการ นิเทศให้เรียบร้อย(f = 1) 2. สนับสนุนงบประมาณ(f = 1)

ตารางที่ 4.20 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และ ประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
1. การปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และ ประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยัง ไม่เป็นระบบ ขาดการปฏิบัติ (f = 2)	1. ดำเนินการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และ ประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ (f = 1) 2. ต้องมีการทบทวนการพัฒนาปรับปรุงงานทั้ง ระบบเพื่อให้งานสามารถดำเนินงานไปได้ทุก ขั้นตอน(f = 1)

3.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนตามความคิดเห็นของครู ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.21 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของครู ด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์งานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
1. บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการ พัฒนา และขาดการใช้แผนกำหนดทิศทาง (f = 2)	1. จัดวิทยากรอบรมให้ความรู้บุคลากร (f = 1) 2. ผู้บริหารควรตระหนักในการกำหนด เป้าหมาย (f = 1)
2. การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ไม่ชัดเจนทำให้ กระบวนการปฏิบัติไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วาง ไว้ (f = 2)	1. กำหนดกลยุทธ์ให้ชัดเจนเพื่อกระบวนการ ปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ (f = 1)
3. ทิศทาง และกลยุทธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน ไม่ได้มาจากสภาพจริง (f = 1)	1. ควรกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ใน ระดับกลางๆ เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติได้จริง (f = 1)

ตารางที่ 4.22 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครู ด้านปัญหาการกำหนด
มาตรฐานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการกำหนดมาตรฐาน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
1. การกำหนดมาตรฐานงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนไว้สูงเกินไปจึงไม่สามารถปฏิบัติได้ (f = 1)	1. ควรมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์มาตรฐานที่ สามารถที่จะปฏิบัติได้ (f = 1)

ตารางที่ 4.23 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของครู ด้านการวางระบบและแผนการบริหารงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการวางระบบและแผนการบริหาร งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
1. ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการวางระบบ และแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และครูขาดความสนใจในการวางระบบ และแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน (f = 3)	1. ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกันวางระบบ และวางแผนในการทำงานร่วมกัน(f = 2)

ตารางที่ 4.24 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของครู ด้านการบริหารงานตามระบบงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

ปัญหาการบริหารงานตามระบบ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
1. บุคลากรขาดความร่วมมือ และความเข้าใจใน การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (f = 1)	1. ผู้บริหารต้องกำกับดูแล โดยอาศัยความ ร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง (f = 1)
2. ขาดการนิเทศ ติดตาม(f = 1)	1. จัดระบบการนิเทศติดตาม(f = 1)
3. โครงสร้างการบริหารไม่ชัดเจน และแนวทาง การดำเนินงานไม่เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน(f = 1)	1. กำหนดมาตรฐานในการดำเนินงานให้เป็นใน แนวเดียวกันอย่างมีระบบและต่อเนื่อง(f = 1)
4. ไม่สามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้ครบทุกขั้นตอนเนื่องด้วยเวลาไม่มี เพียงพอ (f = 1)	1. ผู้บริหารและครูต้องหาเวลาในการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็น ระบบ(f = 1)

ตารางที่ 4.25 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบ คู่มือช่วยเหลือ
นักเรียนตามความคิดเห็นของครู ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล
งานระบบคู่มือช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล งานระบบคู่มือช่วยเหลือนักเรียน	ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
1. ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลที่ ต่อเนื่อง(f = 3)	1. นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่าง จริงจัง และต่อเนื่อง(f = 2) 2. วางแผนการนิเทศ และจัดทำคู่มือในการ นิเทศให้เรียบร้อย(f = 1)
2. ขาดแบบประเมินผลที่เป็นมาตรฐาน(f = 1)	1. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กภาพสินธุ์ เขต 2 จัดส่งแบบประเมินที่เป็นมาตรฐานให้แก่ โรงเรียน(f = 1)

ตารางที่ 4.26 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการบริหารงานระบบคู่มือช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของครู ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และ
ประชาสัมพันธ์งานระบบคู่มือช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และ ประชาสัมพันธ์งานระบบคู่มือช่วยเหลือนักเรียน	ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
1. ขาดการประชาสัมพันธ์งานระบบคู่มือช่วยเหลือ นักเรียน (f = 2)	1. รวบรวมข้อมูลปัญหาเสนอผู้บริหารเพื่อขอ งบประมาณในการประชาสัมพันธ์งานระบบ คู่มือช่วยเหลือนักเรียน(f = 2)
2. รูปแบบในการจัดทำสรุปรายงาน(f = 1)	1. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กภาพสินธุ์ เขต 2 ส่งรูปแบบการสรุปรายงานมายัง โรงเรียน (f = 1)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. สรุปการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

- 1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.2 ปัญหาการวิจัย
- 1.3 วิธีดำเนินการวิจัย
- 1.4 ผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัย การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.2 สมมติฐานการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2552 ตามข้อมูลสารสนเทศของศูนย์ประสานงานการมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวนสถานศึกษา 16 โรงเรียน จำนวน 469 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 31 คน และครู 438 คน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 31 คน และครูจำนวน 181 คน รวมจำนวน 212 คน ที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2552 ซึ่งได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้ตารางของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างในธีรวิฑูฒิ เอกะกุล, 2543) โดยให้มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 0.05

การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกผู้บริหารทั้งหมด จำนวน 31 คน และสุ่มตามสัดส่วนของครูแต่ละโรงเรียน ได้ จำนวน 181 คน

1.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2552 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) พิจารณาภายใต้องค์ประกอบของวิธีการบริหารงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2547 ซึ่งมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .96

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

1.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) นำหนังสือจากโรงเรียนดงกลางพัฒนศึกษา ไปขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปยังผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำส่งและเก็บแบบสอบถามกลับคือผ่านทางระบบช่องรับส่งหนังสือราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 212 ฉบับ ได้กลับคืนจำนวน 206 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.17

1.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์ เขต 2 โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent

ตอนที่ 3 ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์ เขต 2 ใช้วิธีแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

1.4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัย การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1.4.1 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือโดยภาพรวม

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการปรับปรุง พัฒนา ทรัพยากรงาน และประชาสัมพันธ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.4.2 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายด้าน

ก. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ด้านการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ทั้งภายใน และภายนอก โรงเรียนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ข. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ด้านการกำหนดมาตรฐานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ง. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ด้านการบริหารงานตามระบบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

จ. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ฉ. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.4.2 การเปรียบเทียบบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม

ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงาน ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าครูทุกด้าน ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

1.4.3 การเปรียบเทียบบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายด้าน

ก. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการกำหนดมาตรฐาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อการกำหนดเกณฑ์ และตัวชี้วัดด้านคุณภาพของผู้เรียน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ค. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อการกำหนดเป้าหมาย และลำดับความสำคัญงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อการกำหนดมาตรฐาน กิจกรรม และ/หรือ โครงการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และข้อการมอบหมายหน้าที่ให้กับบุคลากรงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ง. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการการบริหารงานตามระบบโดยภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนานักเรียน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จ. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉ. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการปรับปรุง พัฒนา ทรัพยากรงาน และประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.4 สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

ก. ด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์

ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนา และขาดการใช้แผนกำหนดทิศทาง มีกลยุทธ์ไม่ชัดเจนทำให้กระบวนการปฏิบัติไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดวิทยากรอบรมให้ความรู้บุคลากร และกำหนดกลยุทธ์ให้ชัดเจนเพื่อกระบวนการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

และครูมีความคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่องการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนไม่ได้มาจากสภาพจริง และให้ข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรตระหนักในการกำหนดเป้าหมาย การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ต้องวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และควรกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ในระดับกลางๆ เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติได้จริง

ข. ด้านการกำหนดมาตรฐาน

ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการกำหนดมาตรฐานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน โดยผู้บริหารเห็นว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นการกำหนดมาตรฐานยังไม่ครอบคลุมพันธกิจการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้ข้อเสนอแนะว่าการกำหนดมาตรฐานต้องให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

ส่วนครูเห็นว่า การกำหนดมาตรฐานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้สูงเกินไปจึงไม่สามารถปฏิบัติได้ และให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์มาตรฐานที่สามารถที่จะปฏิบัติได้

ค. ด้านการวางระบบและแผนการบริหารงาน

ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการวางระบบและแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้บริหารเห็นว่า การวางระบบและแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง ขาดงบประมาณในการประสานงานให้ต่อเนื่อง และให้ข้อเสนอแนะว่าควรกำหนดผู้รับผิดชอบ และผู้ประสานงานให้ชัดเจน เพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพ

ส่วนครูเห็นว่า ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการวางระบบ และแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูขาดความสนใจในการวางระบบและแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้ข้อเสนอแนะว่าผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกันวางระบบ และวางแผนในการทำงานร่วมกัน

ง. ด้านการบริหารงานตามระบบ

ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการดำเนินงานตามระบบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า บุคลากรขาดความร่วมมือ และความเข้าใจในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และขาดการนิเทศ ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดระบบการนิเทศติดตาม

และครูมีความคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่อง โครงสร้างการบริหารไม่ชัดเจน และแนวทางการดำเนินงานไม่เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และไม่สามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครบทุกขั้นตอนเนื่องด้วยเวลาไม่เพียงพอ และให้ข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารต้องกำกับดูแล โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง กำหนดมาตรฐานในการดำเนินงานให้เป็นไปในแนวเดียวกันอย่างมีระบบและต่อเนื่อง และผู้บริหารและครูต้องหาเวลาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

จ. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลที่ต่อเนื่อง และให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง วางแผนการนิเทศ และจัดทำคู่มือในการนิเทศ และสนับสนุนงบประมาณ

ฉ. ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์

ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้บริหารเห็นว่า การปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ขาดการปฏิบัติ และให้ข้อเสนอแนะว่า ดำเนินการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และ

ประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ และต้องมีการทบทวนการพัฒนาปรับปรุงงานทั้งระบบเพื่อให้งานสามารถดำเนินงานไปได้ทุกขั้นตอน

ส่วนครูเห็นว่าสภาพปัญหาด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดการประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และขาดรูปแบบในการจัดทำสรุปรายงาน และให้ข้อเสนอแนะว่า ควรแจ้งผลการดำเนินงาน แนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง รวบรวมข้อมูลปัญหาเสนอผู้บริหารเพื่อของบประมาณในการประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ส่งรูปแบบการสรุปรายงานมายัง โรงเรียน

2. อภิปรายผล

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประสานความร่วมมือกับกรมสามัญ กรมวิชาการ และกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้นตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด ดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : คำชี้แจง) จึงทำให้สถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความตระหนัก ในการรับนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาบริหารจัดการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละแห่ง ซึ่งสอดคล้องกับสนาม ทับทิมใส (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวีระ โอบอ้อม (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ การกำหนดมาตรฐาน การวางระบบและแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานตามระบบ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ยกเว้น ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สภาพปัญหาที่ส่งผลต่อด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์ ซึ่งผู้บริหารเห็นว่าสาเหตุสำคัญมาจากการดำเนินงานที่ไม่เป็นระบบ ขาดการปฏิบัติ และให้ข้อเสนอแนะว่า ควรดำเนินการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ และต้องมีการทบทวนการพัฒนาปรับปรุงงานทั้งระบบเพื่อให้งานสามารถดำเนินงานไปได้ทุกขั้นตอน ส่วนครูเห็นว่าสภาพปัญหา คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดรูปแบบในการจัดทำสรุปรายงาน และให้ข้อเสนอแนะว่า ควรแจ้งผลการดำเนินงาน แนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง รวบรวมข้อมูลปัญหาเสนอผู้บริหารเพื่อของบประมาณในการประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 ส่งรูปแบบการสรุปรายงานมายังโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สนาม ทับทิมใส (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการสรุปผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งค่าเฉลี่ยของผู้บริหารสูงกว่าครู ซึ่งอาจเป็นเพราะความแตกต่างของการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างผู้บริหารและครู ซึ่งผู้บริหารมองในเชิงของการบริหาร ส่วนครูมองในเชิงการปฏิบัติ โดยทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกัน การขาดการประสานความร่วมมือระหว่างผู้บริหารในการร่วมกัน กำหนดทิศทาง การให้ความรู้ที่ตรงกันเกี่ยวกับแนวทางการบริหารและการปฏิบัติ การวางแผนการบริหารงาน ไม่ได้เกิดขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครู ขาดการนิเทศติดตามงานของผู้บริหารทำให้การประสานระหว่างการบริหารกับการปฏิบัติขาดการเชื่อมโยง การขาดระบบการสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานทำให้ครูไม่ได้จัดทำสารสนเทศแก่ผู้บริหารทำให้ความคิดเห็นระหว่างครูกับผู้บริหารเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงาน และด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิจารณารายด้านดังนี้

2.2.1 ด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเรื่อง ซึ่งผู้บริหารเห็นว่า การที่บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ ส่วนครูเห็นว่า การกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน ไม่ได้มาจากสภาพจริง

2.2.2 ด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงานผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านการวางระบบ และแผนการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเรื่อง ซึ่งผู้บริหารเห็นว่า การวางระบบ และแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง ขาดงบประมาณในการประสานงานให้ต่อเนื่อง ส่วนครูเห็นว่า ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการวางระบบ และแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.3 ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเรื่อง ซึ่งผู้บริหารเห็นว่า บริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเรื่อง ซึ่งผู้บริหารเห็นว่า การปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ขาดการปฏิบัติ ส่วนครูเห็นว่า ขาดการประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และขาดรูปแบบในการจัดทำสรุปรายงาน

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านการกำหนดมาตรฐานไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ การนำเกณฑ์ และตัวชี้วัดมาใช้ในการตรวจสอบและส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งผู้บริหารเห็นว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาผู้บริหารเห็นว่า การกำหนดมาตรฐานยังไม่ครอบคลุมพันธกิจการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนครูเห็นว่า การกำหนดมาตรฐานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้สูงเกินไปจึงไม่สามารถปฏิบัติได้

และด้านการบริหารงานตามระบบผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านการบริหารงานตามระบบไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อ การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนานักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่ง

ผู้บริหารเห็นว่าบุคลากรขาดความร่วมมือ และความเข้าใจในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และขาดการนิเทศ ติดตาม ส่วนครูเห็นว่า โครงสร้างการบริหารไม่ชัดเจน และแนวทางการดำเนินงานไม่เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และไม่สามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ครบทุกขั้นตอนเนื่องด้วยเวลาไม่เพียงพอ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาราย ด้านพบว่าด้านการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ การวางระบบ และแผนการบริหารงาน ปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงควรนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดังนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดูรมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน และส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดทำสรุปรายงาน โดยจัดทำให้มีรูปแบบเดียวกัน รวมทั้งชี้ให้โรงเรียนเห็นความสำคัญ และในการประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน โรงเรียนต้องประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งภายในและภายนอก เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูจัดทำสรุปรายงานการดำเนินงานตามระบบ เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษาต่อไป รวมทั้งประสานความร่วมมือระหว่าง

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ครู และ ผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน

3.1.4 ข้อเสนอสำหรับครู ครูควรมีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนให้เป็นระบบ และ สรุปผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนทุกภาคการศึกษา เพื่อผู้บริหารใช้เป็นสารสนเทศในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

3.2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนกับคุณภาพของผู้เรียน

3.2.4 ควรศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนใน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษฎา ชลวิริยกุล (2546) *ทักษะชีวิตกับพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 12 – 17 ปี ใน
การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร กรมสุขภาพจิต*
- กาญจณี ยืนยงเลิศสวัสดิ์ (2549) *การพัฒนามาตรฐานการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับ
โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ ภาษาอังกฤษแบบพึ่งตนเอง ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน” มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช” ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนง
วิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*
- กาญจนา ค้ายาคี “การพัฒนามาตรฐานการประเมินการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร สังกัด
กองทัพอากาศ” ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชนิษฐ์ ชูหมั่นทรัพย์ (2544) “ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : แนวทางหนึ่งในปฏิรูปการเรียนรู้ของ
กรมสามัญศึกษา” วารสารวิชาการ 5, 5 (พฤษภาคม) : 71 - 74
- ชนิษฐ์ ชูหมั่นทรัพย์ (2544) *นโยบายเชิงธุรกิจและการบริหารเชิงธุรกิจ กรุงเทพมหานคร ศูนย์
เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต*
- ช่อเพชร พงษ์วรุณ (2550) “การปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ ชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นศึกษากรณี โรงเรียนละอูนวิทยาคาร จังหวัดระนอง” คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา
การจัดการคุณภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ทวี วิชัยวงษ์ (2548) “การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านทรายทอง
วิทยาคม อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์” การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ทรงศักดิ์ ศรีวงษา (2550) “การบริหารเชิงกลยุทธ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาอุดรธานี” คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี
- ทักษิณ ทักษิมา (2547) “การพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเมือง
กาฬสินธุ์จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1”
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- ธีรวิมล เอกะกุล (2543) *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* อุบลราชธานี
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
- นันทพงษ์ พงกษชาติรัตน์ (2546) “การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนงวิชาบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- บุญยง วุ่นสน (2550) “การประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์วิทยพัฒนา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช” ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนงวิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ประยงค์ เนาวบุตร (2551) “แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์” *ประมวลสาระ
เพิ่มเติมชุดวิชา นโยบายและการวางแผนการศึกษา* หน่วยที่ – หน้า 39 – 55 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ไพรินทร์ โฉมพุดดี (2551) “การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนน้ำสวย
วิทยาอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย” การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- รัฐธรรมนุญ ชื่นเกิดลาภ (2546) “การประเมินโครงการ โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6” ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- รัตนา นิธิรักษ์ (2550) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนในชนบท โดยใช้
โรงเรียนเป็นฐาน ค้นคืนวันที่ 5 มกราคม 2553 จาก
<http://rattana15.multiply.com/journal/item/3/3>
- ราชบัณฑิตยสถาน(2546) *พจนานุกรม พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
- รุ่งทิพา โพธิ์นอก (2550) “การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา” ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แผนงวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน วงจรคุณภาพ PDCA ค้นคืนวันที่ 17 มกราคม 2553 จาก
<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=plan-kkw&month=09-2009&date=22&group=2&gblog=2>
- วิจิต รุ่งศรีทอง (2545) “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา” ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

- วิรัช ภู่งอก (2547) “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ” คุรุศาสตร์
มหาวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิระ โอบอ้อม (2549) “การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอ
บ้านลาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2” ปรินญาการศึกษา
มหาวิทยาลัย สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ศิริพงษ์ เสาภายน (2547) *หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร
บุ๊ค พอยท์
- สนาม ทับทิมใส (2548) “การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่
การศึกษากาญจนบุรี เขต 2” ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สมศักดิ์ วรรณศิริ (2550) “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับ
ช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1” ปรินญาคุรุศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- สามัญศึกษา, กรม (2544) *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ศาสนา
- สามัญศึกษา, กรม (2544) *คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
องค์การค้ำรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.)
- สายสมร ขุนนิมิ (2545) “ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน:แนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการเรียนรู้ของกรม
สามัญศึกษา” *วารสารวิชาการ* 5, 5 (พฤษภาคม) 71 – 74
- สาโรจน์ โอพิทักษ์ชิวิน (2545) *การบริหารเชิงกลยุทธ์* กรุงเทพมหานคร เพียร์สันเอดดูเคชั่นอินโดไชน่า
- สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2545) *การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน
สถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545) *การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน
สถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) *การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชวนพิมพ์
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อ
พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม เส้นทางสู่ครูมืออาชีพ* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) *สารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชวนพิมพ์
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) *แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การค้ำรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) *การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การค้ำรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต (2546) *คู่มือการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 – ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6)* กรุงเทพมหานคร สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547) *มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน* ค้นคืนวันที่ 17 มกราคม 2553 จาก <http://km.spn1.net/?name=download&file=readdownload&id=30>
- สุเทพ บุญเต็ม (2549) “การพัฒนารูปแบบการกำกับติดตามสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ศึกษาศาสตร์ดุสิต บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุภาพ อัยยะ (2552) “สภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1” คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- สุภาพร พิศาลบุตร (2543) *หลักการวางแผน* กรุงเทพมหานคร ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- สุรพล ทำนุพันธ์ (2549) “สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรดิษฐ์ เขต 1” คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2545) *การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร บัณฑิต หัสดวงส์ งานดี (2551) “การศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กรณีศึกษา” คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อภิชาติ เจริญโชค (2547) “การศึกษาสมรรถนะในการบริหารกิจกรรมนักเรียนด้านการจัดการวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ เขตกรุงเทพมหานคร” คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อันธนา มงคลสินธุ์ (2548) “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูตามระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน จังหวัดกาฬสินธุ์” การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้
คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(http://61.7.230.235/mathayom/human/report/totalPeople.php?prov_id=46&name_prov_กาฬสินธุ์)
ค้นคืนวันที่ 7 มกราคม 2553

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

คำชี้แจงทั่วไป

1. แบบสอบถามแบบออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอน ทุกข้อ ตามความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลของท่านจะนำไปใช้เพื่อ การประมวลผลสำหรับงานวิจัยนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

โชคชัย แสงสว่าง

(นายโชคชัย แสงสว่าง)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนที่ท่าน
ปฏิบัติงานอยู่ และพิจารณาว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย (✓)
ลงในช่องระดับการปฏิบัติ

1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ที่	การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2	ระดับการปฏิบัติ				
		1	2	3	4	5
1	การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์					
	1.1 การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน					
	1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และพันธกิจงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
	1.3 การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์ในการดำเนินงาน โดย พิจารณาถึงจุดอ่อนจุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคในการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
	1.4 การนำกลยุทธ์ไปกำหนดเป็นแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน					
2	การกำหนดมาตรฐาน					
	2.1 การกำหนดเกณฑ์ และตัวชี้วัดงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน					
	2.2 การกำหนดเกณฑ์ และตัวชี้วัดด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการดำเนินงานและด้านปัจจัย					

ที่	การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2	ระดับการปฏิบัติ				
		1	2	3	4	5
	2.3 การนำเกณฑ์ และตัวชี้วัดมาใช้ในการตรวจสอบและส่งเสริม งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
	2.4 การนำเกณฑ์ และตัวชี้วัดมาใช้ในการประเมิน และประกัน คุณภาพงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
3	การวางระบบ และแผนการบริหารงาน					
	3.1 การกำหนดเป้าหมาย และลำดับความสำคัญงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน					
	3.2 การกำหนดมาตรฐาน กิจกรรม และ/หรือ โครงการงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
	3.3 การมอบหมายหน้าที่ให้กับบุคลากรงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน					
	3.4 การระบุทรัพยากรที่ต้องใช้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน					
4	การบริหารงานตามระบบ					
	4.1 การดำเนินงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนรายบุคคล					
	4.2 การดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน					
	4.3 การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนานักเรียน					
	4.4 การดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข					
	4.5 การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งต่อ ทั้งภายใน และภายนอก					
5	การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล					
	5.1 การวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
	5.2 ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
	5.3 คณะกรรมการ นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแผนที่ได้กำหนดไว้					

ที่	การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2	ระดับการปฏิบัติ				
		1	2	3	4	5
	5.4 คณะกรรมการตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานที่ได้ จากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล					
	5.5 คณะกรรมการ โดยนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแผนใหม่อย่าง ต่อเนื่อง					
6	การปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์					
	6.1 นำผลการประเมินมาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาให้การ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น					
	6.2 จัดทำแบบสรุปรายงานผลการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน					
	6.3 การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ ทราบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ นายธีระ ลูกอินทร์
สถานที่ทำงาน โรงเรียนมัธยมอุ้งพัฒนวิทย์
วุฒิการศึกษา กศ.ม. บริหารการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ การบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนชำนาญการพิเศษ

2. ชื่อ นายคำปุ่น ภูเงิน
สถานที่ทำงาน โรงเรียนท่าคันโทวิทยาการ
วุฒิการศึกษา กศ.ม. บริหารการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ การบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนชำนาญการพิเศษ

3. ชื่อ นางสาวกนกอร พิม์ภูธร
สถานที่ทำงาน โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาการ
วุฒิการศึกษา กศ.ม. การวิจัยการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ด้านการวิจัยทางการศึกษา ตำแหน่ง ครู

ภาคผนวก ค
ค่า IOC

การประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

ที่	การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2	คะแนนความคิดเห็น			IOC
		คนที่1	คนที่2	คนที่3	
1	การกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์				
	ข้อ 1	1	1	1	1
	ข้อ 2	1	1	1	1
	ข้อ 3	1	1	1	1
	ข้อ 4	1	1	1	1
2	การกำหนดมาตรฐาน				
	ข้อ 5	1	1	1	1
	ข้อ 6	1	1	1	1
	ข้อ 7	1	1	0	0.67
	ข้อ 8	1	1	0	0.67
3	การวางระบบ และแผนการบริหารงาน				
	ข้อ 9	1	1	1	1
	ข้อ 10	1	1	1	1
	ข้อ 11	1	1	1	1
	ข้อ 12	1	1	1	1
4	การบริหารงานตามระบบ				
	ข้อ 13	1	1	1	1
	ข้อ 14	1	1	1	1
	ข้อ 15	1	1	1	1
	ข้อ 16	1	1	1	1
	ข้อ 17	1	1	1	1

5	การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล				
	ข้อ 18	1	1	1	1
	ข้อ 19	1	1	1	1
	ข้อ 20	1	1	1	1
	ข้อ 21	1	1	1	1
	ข้อ 22	1	1	1	1
	การปรับปรุง พัฒนา สรุปรายงาน และ				
6	ประชาสัมพันธ์				
	ข้อ 23	1	1	1	1
	ข้อ 24	1	1	1	1
	ข้อ 25	1	1	1	1

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายโชคชัย แสงสว่าง
วัน เดือน ปี	9 กรกฎาคม 2523
สถานที่เกิด	อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2546
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนดงกลางพัฒนศึกษา
ตำแหน่ง	ครู